

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A cigánykérdés.

Irla dr. Gábor Béla, ker. kapitány.

A rémségeivel már-már feledés homályába tűnő dunosi rablógyilkosság, az ennek folyamányaként felzúduló közvélemény egész sorozatát szülte a cigánykérdés megoldási módjának. A Heródes-féle gyermekirtástól, az országutakat szegélyező fák galyainak cigányokkal való kiűzéséig mindenféle eszme meghallgatást követelt. De legnagyobb részt még meghallgatásra sem voltak érdemesok, mert olyan eszméktől, melyek az emberi jogok és szabadságok korlátozásán túlmenve azok bármely csekély mérvű megeseonkítását követelik, a mai humanus korszellem undorral fordul el.

Vannak eszközeink, intézményeink, jogszabályaink, melyekkel a bűnt megelőzni, a bűnt irtani, a bűn világa szülőtteit megfékezni tudjuk. Ha igaz az a szokás-mondás, hogy minden cigányt kihallgatás nélkül fel kellene akasztani, ha a cigány tényleg Lombroso delinquente nato-jának egy fajtája, miért nem alkalmazunk azokat az eszközeinket, intézményeinket és szabályainkat, melyeket teljes apparátussal működtetünk mindjárt, mihelyt például egy csavargó téved illetékeségünk határáiba, vagy mikor a romlottság és nevelétlenség egy gyermeket térít le a jövő becsület útjáról, vagy mikor a bűn terhelt szülőttjére vigyázunk egész életén át. Mivel jobb és mennyivel értékesebb az államra és társadalomra a csavargó, ki életének háromnegyed részét a hatóságok kezében tölti? Mily kifogyhatatlan türelemmel tolonczolgatja százszor és százszor illetégségi helyére! Bizonyos, hogy türelmét a cigány sem emésztené fel, sőt ha eljárásához a szükséges egyéb intézkedések is hozzájárulnának, az eredmény sem maradna el! Ezt hiába vesszük egyszerűen tagadásba, mert még soha sem próbáltunk semmit, ellenben az eredményességro van már néhány igen szép példánk. Megszoktuk, hogy a cigányra minden intézkedést olégtelennek tartunk. Azt mondjuk, hogy egy vad, fékezhetetlen természet. Elfelejtjük, hogy a természet egy türelemmel változtatható valami és pedig annyira változtatható, hogy még az emberévő vademberek is rövid idő alatt a kultúra igájába voltak foghatók.

Szóval a már meglévő eszközeink és intézményeink intenzív működtetésével és ami fő és döntő, az állam

minden megterhelése nélkül, kellene a cigánykérdést dűlőre vinni. Efelé három intézményünk kínálkozik:

1. Az országos bűnügyi nyilvántartó hivatal.
2. Gyermekvédelmi szabályaink.
3. Illetőség és katonakötelezettség.

A kérdés megoldását az országos bűnügyi nyilvántartó hivatal kezdené. Mint a bűnyomozás közege, sobusem tudom szem elől téveszteni a nagy jogásznak, Lisztnek szavait, melyekkel a visszaeső büntetettek ellen minden büntetési rendszert eredménytelennek jelzetti, mig «nem ismerjük az ellenséget, mely ellen küzdünk nekünk kell». Miként a hírnök és nyomozónak egyaránt ismernie kell az előtte álló bűnös életének mindazon adatait, melyek őt kellő világításba helyezik s őt és ezzel bűnét a maga valóságában elbírálni engedik, úgy a cigánykérdés megoldásának első és legfontosabb fel-tétele kell, hogy legyen: ismerjünk meg minden cigányt! Ha hazudozásaitól mentesen, minden életadatainak birtokában, tévedésmentesen fehetjük őt a rendelkezésünkre álló intézkedések mérlegére, lebetetlen, hogy el ne találjuk az egyes esetekben szükséges intézkedés hatályos mértékét. Ismerjünk meg minden cigányt, mert hiszen, még ha soha se hazudna egyik sem, még sem tudunk eligazodni közöttük, lévén alig 25—30 olyan név, melyen 60,000 cigány osztozik!

Ismerni minden cigányt és életének mindeu adatát, csak miként a visszaeső bűnösökét és csavargókat, egy czélszerű nyilvántartással lehet, mely felszerelve a modern krimináltechnika minden eszközével kétségtelen és megtéveszthetetlen adatokkal világítja meg és hontja egyedekre a cigányoknak ma még chaotikus tömegét. Ez a nyilvántartás a bűnösök világára kiterjedőleg az országos bűnügyi nyilvántartó hivatal alakjában már rendelkezésünkre áll és mi sem áll útjában annak, hogy ez a nyilvántartás, mely 10 millió ember nyilvántartására van berendezve, működése körébe vonjon csekély 60,000 cigányt. Ereje a kis számot észre sem venné, ellenben működtetésének kétségtelen eredményességét már ma is mutatja, mikor az ország büntető bíróságai által eddig közölt 7000 cigány büntetési adataiból megtéveszthetetlen biztonsággal szolgáltatja ki a szükséges felvilágosításokat, dacára, hogy ez a 7000 cigány állandóan hazudik és közülök százan és százan ugyanazon néven szerepelnek.

első magyar vill. orőre berend. hangser-gyár

honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az

Ocskai és a szabádmalmazóti Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár; Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős el-

pusztítottatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegység minden hang-

szertel kölcsön kölcsön. Az Magyarországi legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára.

STOWASSER JÁNOS

csész. ári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. kosás hadsereg, a m. kir.

akadémia házi hangszerkészítője, az

Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős el-

pusztítottatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegység minden hang-

szertel kölcsön kölcsön. Az Magyarországi legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára.

Miképen volna a cigányoknak ez a nyilvántartása részleteiben keresztülvihető, ar a alább visszatérek.

Megismerve ellenségeinket, a cigánykérdés megoldásának második eszközül a már hatalmas tőkével rendelkező és a társadalom által bizonyára jövőben is nagy áldozatkészséggel támogatott gyermekvédelmi intézményeink kínálkoznak. Ennek helyénvalóságát és eredményességét egy bárki által ellenőrizhető példával igazolom: Rövid idővel ezelőtt a szegedi Tisza szálló éttermében egy feltűnően barna bőrű pinczér vonta magára figyelmemet. Az illető fiatalember nem volt más, mint a dánosi bűnper koronatanuja, az akkor még 12 éves kis Lakatos Pista. A bűnper után a cigányok bosszujától félve, a bíróság a fiút a gyermekmenhelynek adta át. Innen állandó felügyelet alatt egy soproni étterembe borfunak, majd Szegedre pinczérnek helyezték el. Ügyes, értelmes és megbízható ifjúvá növekedett fel. Dícsereklve hozta elő postatakarékkönyvét, mely közel 600 korona megtakarított fizetést és borralalót egyesített tőkévé. Kérdéseimre elbeszélte, hogy állandóan összeköttetésben van rokonaival, azokat, mikor Szeged közelébe vitte vándorútjuk, már néhányszor meglátogatta, pénzt is adott nekik stb. Közéjük azonban sohasem vág ik, fájának életmódjától pedig egyenesen irtózik.

Ha figyelmen kívül hagyjuk azt az átalakulást, mellyel ennek a fajnak egy-egy része már is veszélytelenné vált, mint pl. a zenés és iparos cigányok, az előbbi példa meggyőzően mutat rá az útra, melyen ennél nagyobb átalakulás is elérhető. Meg vannak a szabályaink, melyek szerint a nevelésre képtelen szülőktől a gyermekek elvehetők és nevelésük a menhelyre bízható stb., vajjon nem volna-e célszerűbb az ezen szabályokban levő erő egy részét a cigányokra fordítani? A züllésnek kitett gyermekek megmentésére ma már akkora tőkével rendelkezünk és még egyszer akkorát gyűjthetünk, hogy annak akadályá nem lehet és az eredmény — miként Lakatos Pista példája mutatja — bizonyára messzebb kiható lesz, mint amit a menhelyek egy sereg bűnre terhelt és a közbiztonságra a cigánynál sokkal kevésbé veszedelmes csavargó gyermekkel eddig elértek. Ha a züllő gyermekek neveléséhez reményeket merünk fűzni, megtehetjük ezt a cigánygyermkekkel szemben, annál is inkább, mert nem tudjuk, vajjon ebben a kulturától még szűz fajban nem-e több és értékesebb megmenteni valót találunk, mint a nagyrészt degenerált és terhelt kis csavargókban.

A gyermekek kényszernevelésével csak a jövő generáció veszélyességének volna éle véve. A már gyermekkorból kinőtt s az idősebb cigányokkal is tenni kellene valamit. E célra, feltéve, hogy a nyilvántartás segítségével már teljes bizonyossággal felismerni és egymástól megkülönböztetni tudjuk őket, két intézmény mutatkozik alkalmasnak, t. i. a községi illetőség megállá-

pitása és az illetőséggel járó következmények szigorú keresztülvitele, továbbá az orvosi becslés útján megállapítható katonaköteles korn cigányoknak, a hatásában jól ismert, katonai szolgálat alá vonása. Ha a nyilvántartás jól működik, ha az ország közbiztonsági szervei a nyilvántartással szoros összefüggésben végzik az alábbiakban részükre kirótt feladatokat, az illetőség és a katonai szolgálat hatása a legagyafurtabb fortélyokkal szemben is elmaradhatatlan.

A statisztika szerint 60,000 cigány kóborol országunkban. Ezzel szemben több mint 17,000 községünk van. Ha a nyilvántartás segélyével hozzálátnánk a cigányok illetőségének községeként megosztott kijelöléséhez, egyre-egyre alig kerülne egy három felnőtt tagn család. Ezeket az állam és a társadalom kötelezettségeibe belekényszeríteni, őket ebben ellenőrizni, munkára nevelni, munkaviszonyukat legyőzni, esetleg tehetlenségükben támogatni, több gondot nem okozna, mint a ritka helyen hiányzó faluboldjainak istápolása. Az ember szabad mozgásának jogát azért csorbítani e téren sem kellene. Folytathatnák vásáros mestersegeiket, de mindig a felügyelet korlátozása mellett, mely alól való kibujástól csakhamar elszoktatnák őket a szigoruan és a nyilvántartás csálhatatlan adatai segélyével alkalmazott következmények. (Vége köv.)

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A pórlujárt kirándulók.

Irta: Máthé Miklós törzsrörmester.

Budapest élödsíjei, a számtalan kétes existenzia: betörők, besurránók és zsebmetszők igen gyakran kirándulnak a fővárosi közönségnél sokkal gyanutlanabb vidékiek meglátogatására, ha valahonnan vagy valakitől szerzett értesülés folytán az ottani munka sikeresnek ígérkezik.

Az ilyen látogatásra rendszeren többen szövetkeznek az egyforma foglalkozásuak közül, mert hát «kartárs» nélkül mégis idegenül érzi magát egy fővárosi ember a vidéken, ha mindjárt betörő is.

Azután meg mindig jó, ha az embernek biztos segítése van, különösen olyan műveletnél, amelynél a segítők nélkülözhetetlen.

Egy-egy ilyen látogatás rendszeren előre meghatározott célból, valamely kartárs által utazás közben felfedezett lakás vagy üzlet feltörése végett történik s már előre meg van állapítva az is, hogy a társaság egyes tagjainak mi lesz a kötelessége, úgy, hogy a helyszínén, a művelet megkezdése előtt és közben, minél kevesebb beszédre legyen szükség.

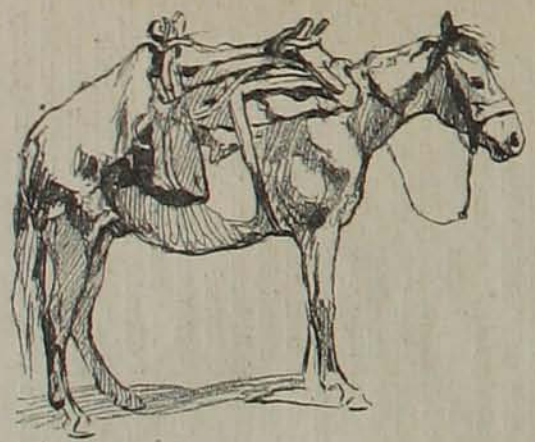
Ilyen jól kamatoztatható felfedezéssel érkezett haza vidéki utjáról Röthmüller Miksa, rendes foglalkozás biányában hetörő-társaságba keveredett budapesti legény; amonnyiben Kiskörösön való rövid tartózkodása alatt úgy tapasztalta, hogy Földes Vilmos órás és ékszerésznek az üzlet ajtajába állított tüveges szekrényből álló mozgó kirakatát még nappal is könnyen ki lehet fosz-

Ha fáj a feje⁷ ne tétovázzék, hanem
basználjon azonnal

mely 10 perc alatt a legmarkosabb migránt és fejféjét elmulasztja. — Ara K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.

Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Beretvás-pastillát

Hegyvidéki ló.

Bolgár huszár ló.

Bolgár Nisből.

Törökország háborúja. — Külák Szófia környékéről.

HWS
Nis. 9/12 apr 11

Szerb Nisből.

tani. Ami ha sikerül, néhány száz koronát hoz a konyhára. Szóval: a kiadandó utiköltség bőven megtérül.

Hazajövele után mindjárt olajsagolta társainak ezt a sokat ígérő felfedezést s oly meggyőzően tudta előadni az előttük nem szokatlan művelet teljesen sikeresnek ígérkező végrehajthatóságát, hogy társai: a Beck Jóska és a Kaeska Pali mindjárt meg is állapodtak a kirándulás idejében. Csak éppen a kirándulás költségei körül támadtak némi nehézségek, mert az utóbb említett két kartárs éppen pillanatnyi pénzzavarban szenvedett.

— Ha csak ez a baj! — vigasztalta őket Róthmüller — azon könnyen segítetek s ha biztosítjátok nekem a szákmány fele részét, a költségeket oda és vissza én fizetem, sőt még egy jó vacsorát is rendezek.

A másik kettő örömmel egyezett bele a rájuk nézve ekként költségmentessé vált kirándulásba és a megállapított napon — 1908. évi május 14-én — reggel, nehogy csavargóknak látszassanak, tehetségükből képeket kiöltözve, elutaztak Kiskőrösre.

Vonatuk déltájban érkezett meg. S minthogy a vacsora helye és ideje bizonytalan volt, úgy találták, hogy jó lesz valahol jól megbedélni s egy kicsit beszörögni, mindjárt könnyebben fog menni a munka és türelmesen várhatnak a megígért jó pesti vacsorára is. Mert azt legalább is bizonyosra vették, hogy még aznap Budapesten vacsoráznak.

Mint ahogy pedig előre tudták, hogy a nem nagyforgalmu Kiskőrös kisebb kocsmáiban nem igen kaphatnak barapni valót, a nagyvendéglőbe pedig érthető okokból nem akartak menni, hát a vasuti vendéglőben maradtak s ott ebédelve, sörözgetve, délután két óráig eltöltötték az időt.

Ekkor felkészültek és elindultak a kiszemelt üzlethez helyszíni szemlét tartani. Ez az üzlet előtt való párszori elsőtalálással véget ért. Úgy volt minden, amint Róthmüller elbeszélte.

Kövés forgalmu utca, a félbott-ajtót elfoglaló mozgókirakat; ebben néhány ezüstóra, egypár arany lánc, egy csomó különféle aranygyűrű és fülbevalók. Szerintük 7—800 korona érték, amiért a fővárosi zálogházban vagy orgazdájuknál 3—400 koronát biztosan kaphatnak. S ami a fő, a kirakatul szolgáló üveges szekrény ajtaja az utca felé nyílt.

De egy kis akadály mégis került.

Szakértő szemlén nyanyis mindjárt észrevették, hogy az üzlet ajtaján függöny van, de ezt majd csak akkor fogja használni az ékszerész, ha a nap lejjebb hanyatlík és a szemben levő két ház között éppen az üzletbo süit. Ez pedig csak körülbelül délután 4—5 óra között fog bekövetkezni.

Addig is tehát, míg a napszak eme rájuk nézve előnyös változása bekövetkeznék, elindultak a környéken szétnézni.

Erre szükség volt azért is, mert előrelátható volt, hogy az ékszerész hamarosan észreveszi majd a feltörést és a tetteseket bizonyára a vasuti állomáson várakozó utasok között fogják keresni. Ennélfogva más út után kellett nézni, egérutat keresni, amerre a községből hamarosan kijuthassanak és a főváros felé eső legközelebbi állomásig — a jelen esetben Csengődig — gyalogolva, a leleplezés veszélyétől teljesen menten a legközelebbi vonatot ott bevárassák.

Mire azután erről az oldalról is tisztázták a helyzetet és az üzlethez visszatértek, éppen elkövetkezett a

kritikus pillanat. A jó meleg tavaszi nap éppen neki feküdt az üzlet ajtajának s az órás, hogy munkájában a napfény ne zavarja, már az ablakra buzta a függönyt.

Beck Jóska tehát elszántan az üzlethe lépett és egy double óralánczot kért s alkudozni kezdett az egy korona értékü tárgyra, 60—70 fillért ígervén érte, majd másikat, többet nézogatott s közben jó hangosan beszélgetett, hogy társai, akiknek az alkudozás kezdetét jelző erős köhögés hallatára bele kellett fogniok a munkába, annál nyugodtabban dolgozhassanak.

Tíz-tizenöt perc múlva egy éles fütty ballatszott valahonnan az utcáról, mire Beck Jóska igen drágának találta a double-lánczot és nem vette meg.

A kirakat ekkor már üres volt és a két kartárs is eltűnt, mire Beck, akit az előszedett tárgyak elrakogatásával foglalkozó órás ki sem kísért, gyorsan elillant társai után az előre megállapított találka helyére s itt talált társaival jót röhögve a kitünő siker felett, a vetések közti dülön a vasutvonalhoz mentek s a sinek mentén megindultak Csengőd felé.

Később, úgy délután hat óra tájban, mikor már a nap egészen lehanyatlott, félrebuzta az ékszerész a függönyt s ekkor véletlenül a kirakatba pillantva, észrevette az ékszerek eltűnését. Utána nézett a dolognak, hát látja, hogy a tettes álkulcscsal nyitotta ki a szekrény zárját s mindent, ami értékes volt, elvitt a szekrényből.

Szaladt rögtön a vasuti állomás mellett levő csendőrlaktanyába és panaszt tett a mintegy hétszázharmincz korona értékü ékszer ellopásáról, megjegyezvén, hogy valószínűleg a délutáni ismeretlen vevőjének kinn várakozó társai követhették el a betörést.

Grünvalszky Károly cz. őrmester — akkor még ez. őrsvezető, másodaltiszt — vette fel a panaszt s gondolván, hogy idegen egyének vagy kóbor cigányok lehetnek a nappali betörők, akik a község valamelyik kijáratán fognak eltávozni, az őrs összes legénységét azonnal ezekre a helyekre utasította és segítségükre felkérte a helybeli rendőrséget is. Ő pedig az ékszerészszel, aki folyton azt hangoztatta, hogy csakis az állomáson lehetnek a tettesek s ő azt az egyet, amolyik nála bent volt, bizonyára felismeri, átment a szomszédban levő állomásra.

Az állomáson voltak is vonatra várakozó utasok többen, de nem volt köztük a keresett egyén.

Grünvalszky Károly cz. őrmester a pinczéréknél érdeklődött a keresett idegen és esetleges társai iránt, mire az egyik felemlítette, hogy délben ott ebédelt és sörözött három előtte ismeretlen fiatal ember, akiről, különösen egyes elejtett szavaikból, mint volt pesti pinczér, felismerte, hogy pestiek. Nem is utaztak el egyik vonattal sem, hanem délután két óra tájban bemontek a községbe s azóta nem voltak az állomáson. Amennyire eszébe jutott, személyleirást is adott mind a háromról.

A közlötökből bizonyosra vette Grünvalszky őrmester, hogy ezek átutazó betörők lehettek s a jól sikerült betörés után vagy vissza Budapestro, vagy lofelé Szabadkára utaznak el, de nem innen a csendőrlaktanya melletti kiskőrösi állomásról, hanem valamelyik szomszédos közelebbi állomásról, vagy megállóhelyről.

Mint ahogy pedig üldözésük a már hamarosan heálló sötétség és bizonytalan utirány miatt nem látszott célra vezetőnek, a vasuti főnököt kérte meg, hogy a Csengőd

BUTOR

késpónszert v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTRE ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 68—59.

BUTOR

Törökország háborúja. — Határőr.

és Vadkert állomások felé lakó pályaoörökkel a vasuti telefonon beszélhessen, amit a főnök, tekintettel a csendőroökkel való barátságos viszonyra és a közérdekü esetre, meg is engedett.

A Vadkert felé lakó pályaoörök nem láttak senkit; Csengöd felől azonban egyik pályaoör hamarosan jelentette, hogy pár percetzel előbb ment ott el három fiatal ember Csengöd felé.

Az örmester erre rögtön értesítette a betörésről, az azzal gyanusított három egyénről és a pályaoör jelentéséről a csengödi állomásfőnököt és felkérte, hogy az ottani őrsparancsnokkal közölje a történeteket, azzal, hogy ha csak teheti, míg ő a mintegy felórával később Budapest felé induló vonattal odaérkezhetik, az említett három egyént tartóztassa fel s ha az ellenük fenforgó gyanu alaposnak bizonyul, motozza meg s az esetleg náluk talált ékszereket kobozza el, őket pedig tartóztassa le.

A főnök a csendőroökkel szintén jóban lévén, azonnal intézkedett. Kovács István örmester őrsparancsnok pedig két csendőrével sietett az állomásra, hogy el ne szalajtsa a jó madarakat.

Aki valaba járt a Budapest—Zimonyi vonalon s megfigyelte a tájéket, valószínűleg tudhatja, hogy Fülöpszállástól Kiskörös felé haladva pusztaság az egész vidék s a még nem régen is Pusztacsengöd csak azóta vette fel a községi jelleget, mióta homokos területét szőlőkkel kezdtek beültetni s ezek a telepítők maguk is letelepedtek ott. Szóval a szőlők közt szétszórtan fekvő néhány házból áll maga a község és a vasutállomás is szőlőtelepekkel van körülveve.

Kovács örmester ennél fogva attól tartott, hogy ha a három gyanus alak észreveszi, hogy csendőroök vannak az állomás, gondolván, hogy őket várják, eltűnhetnek a nagyterületű szőlők között és elfogásuk nem sikerül.

Elhatározta tehát, hogy az épen Budapest felől várt vonattal eléjök megy s a nyílt pályán megállítandó vonatról leszállva, lepi meg őket.

Ezt a tervét közölte az állomásfőnökkel s a beérkezett vonat mozdonyvezetőjével s miután ezek késnek mutatkozni ahhoz segédkezett nyújtani, az állomásfőnök áttelefozott a kiskörösi állomásfőnökböz, hogy a Budapest felé jövő vonatot, ha oda beér, késleltesse, mert a Czeglédről lefelé menő vonatot elboesátotta. Azután pedig a csendőroökkel s egy pár málházóval ő maga is a vonatra szállott s beavatták tervükbe a vonat kalauz-személyzetét is.

Alig haladtak egy pár kilométerre, a mozdonyvezető észrevette a szembejövő három gyanusítottat és a nyílt pályán rögtön megállította a vonatot. A csendőroök, vasutasok és kalauzok pedig azonnal leugráltak s mire a vonat megállása miatt bámészkodó három jó madár észrevette magát, már fogva voltak. Megvolt náluk az ékszer mind. A vonat pedig, a jól sikerült csel felett nevető utasaival, haladhatott tovább.

Grünvalszky örmester értesülve az elfogásról, a Kiskörösi vonattal mindjárt átment Csengödre, az éjjeli vonattal pedig vitte vissza a poruljárt kirándulókat Kisköröse.

Igy aztán a két altiszt leleményessége és jól sikerült cselvetése folytán, az eredményes kirándulás örömeiben egy jó budapesti vacsorára számító társaság öt órával a betörés elkövetése után már a kiskörösi járásbiróság bürtönében ábrándozott az emberi élet gyorsan változó viszontagságai felett. És folytathatták az ábrándo-

zást még jó ideig Kalocsán, mert — mindannyian büntetett előéletűek lévén — Róthmüllert, mint a betörés értelmi szerzőjét, négy évi, két társát pedig három-három évi fegyházra ítélte az ottani törvényszék a jól sikerült, de rosszul végződött betörésért.

A csendőrségi II. Szolg. utasítás 12. §-ában és az Általános szolgálati határozványok bevezető részében foglaltak értelmében, minden csendőroök szigorú kötelessége a hatóságokkal való jó egyetértés ápolása és fenntartására való törekvés. Mert ez az eljárás amellett, hogy a csendőr iránti jóakaratot és barátságos indulatot elősegíti, a szolgálat eredményes teljesítéséhez is nagyban hozzájárul.

Es ez jól bevált a jelen esetről is, mert a két altiszt gyors és ügyes elhatározása és leleményes eljárása mellett, a vasuti hatósággal való jó egyetértés és előnyös összeköttetés volt az, a mi az eredmény biztosítását és a tettesek könnyü elfogását elősegítette.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A chikagói gonosztevők.

Pingley Claude nemrégiben érdekes könyvet irt a chikagói büntényákról, melyben személyes tapasztalatairól számol be. Az alábbiakban egy érdekes rész mutatól adunk a könyvből.

— Nos, hogy megy a dürgés?

Ezzel a furcsa kérdéssel köszöntötte barátóm, a tolvajok bizalmának letéteményese az egyik alakot, a mint beléptünk az egyik chikagói kocsmá mellékajtaján. A férfi, a kihez a kérdés intéződött, előbb tetőtől-talpig végigmért szúrós tekintetével. Úgy tetszett, mintha szeme fényképezőgép kamarája lenne, mellyel lekapván, elraktározta a lemezt fejében, hogy míg látszólag közömbös dologról beszélget, a képet előhívja, elemezze és a megfelelő rekeszbe ossza. A benyomás, melyet kelteitem (nem valami hízogó ugyan magamra nézve ilyesmit bevallani), ügylátszik, kedvező volt, mert eltúrte, hogy én is leüljek, számomra is italt rendelt s miután a maga poharát lehajtotta, rögtön bizalmas társalgásba elegyedett hölgy-társammal.

Csakhamar azonban a barátóm vette át a szót s szinte ijesztő folyékonyssággal kezdett neki mesélni valamit. Igazán szerettem volna megérteni, hogy mit, mert elbeszélésének bámulatos volt a hatása embe-rünkre. Arcza minduntalan szint váltott, a meglepetés, harag és düh kifejezései váltakoztak s úgy vonultak el homlokán, mint a felhőalakulatok az égboltozaton. Az elbeszélésből azonban lehetetlen volt értelmet kihámoznom, jóllehet angolul beszéltek, de a tolvajnyelv minden virágos sallangjával annyira fűszerezve, mintha valami örült fölforgatta volna a szótárt, a melyből szavaikat és kifejezéseiket merítették.

A kocsmái helység nem volt semmivel különösebb a többi alsóbbrangú lokalitásnál; csupán a törzsközön-ség tette érdekessé és nevezetessé. Csak a tolvajvilág beavatottainak és természetesen a rendőrségnek volt tudomása a kocsmá igazi karakteréről, tudniillik, hogy ez a gyűlöhelye azoknak, a kiknek egyetlen foglalko-zása és ambíciója, hogy embertársaikat a pénzestárczájuktól észrevétlen szerénységgel megszabadítsák, sőt nem egyszer, szükség esetén az életüktől is. Itt aztán eldicsekednek élményeikkel a magukértette nyelven;

POLGÁR SÁNDOR
orvosai műszer- és kőtszer gyárosnál
telepe: Bpest, VII., Erzsébet-körut 50.

legutányosabban beszerezhetők összes betegápolási tár-gyak, kőtszerek, fecskendők, m. kir. szab. Polgár-féle sérvkötők, gummibaranyák stb. stb. — Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az üzletvezetőség, csak meg-adandó, mily tárgy szükségeltetik.

Ezen hirdetés
hirdetési díj
10% Árteljes-
mény a Csendőre-
Lapok olvasóinak.

Törökország háborúja. — Fuváros.

elmondják a veszedelmeket, melyeken átestek; megbánják-vetik legközelebbi terveiket s közlik egymással a beaugókra és titkos rendőrökre vonatkozó gyanujukat. Az ő szemükben természetesen gyanus minden idegen, a ki belép; a titkos rendőröket rögtön föl ismerik; el is beszélgetnek velük, a kik tudva-tudják, hogy notórius tolvajokkal, zsebmetszőkkel, selyemfűkkel van dolguk, de nem tehetnek ellenük semmit, míg konkrét vád alapján elfogatóparancs nincs ellenük a kezükben. Azért a rendőrség emberei rendszerint békében hagyják őket. Különben sem érnének semmit a közójük való elegyedéssel. Még ha sikerülne is valamelyiknek elsajátítani a tolvajnyelv egész szókincsét, nem igen mehetne vele sokra. Az a nyelv annyira fordultatos és annyira változik ügyészólván hétről-hétre, hogy csak a föltétlen bizalmat élvező beavatottak tudják a változásokat követni s a nyelv szellemébe beleélni magukat.

Föltünő csupán a hölgyközönség nagy száma, a kik egyedül, vagy kettőben telepednek le az asztalokhoz s csak a szemhéjuk egy rezdülésével árulják el, hogy ismerik és értik egymást. Bármily ártatlan képű is a helyiség, a színes arcú és cigarettázó hölgyközönség jelenléte rögtön fölfedi a tolvajfészek jellegét. E hölgyek épenséggel nem mind azok, a kiket a társadalom kiteszítottainak vagy könnyűvéreűeknek nevezünk. A legtöbb köztük asesszony. A ki ha egyedül van is, a férje utána jön, vagy elment. A főfoglalkozásuk azonban csaknem kivétel nélkül a tolvajlás. A többi mind csak ürügy. Meg van azonban az otlévő emberekben az a jó tulajdonság, hogy a kikkel összebarátkoznak, a helyiségben magában soha meg nem lopják. Ezt tiltja a tolvajtiszteesség, a házigazda iránti tisztelet. A kocsmáros nem tűrhetné meg őket, bármennyire jól költsékező kuncsaftok, ha a rendőrséget hoznák minduntalan a nyakukra. Ő rendszerint nem is tudja, hogy a törzeközönsége a tolvajvilág elsőkelőségeiből kerül ki s hogy a kocsmája az alvilág egyik nevezetes fészke. Mert szent igaz, hogy nála nem történik semmiféle kellemetlenség. Hogy eltávazásuk után miként fosztogatják ki az oda került s velük összebarátkozott idegeneket: ahhoz neki mi köze?

Mindazáltal üzlete jó birneve megköveteli, hogy a rendőrség ne kellemetlenkedjék nála holmi razziák rendezésével, s azzal, hogy nála fogjon el valakit. Ezért minden valamirevaló ilyen kocsmáros a vendégei iránt való előzékenységből előőrsöket alkalmaz, a kik a fogdmegek jöveteléről a kocsmárost értesíti. Legalább is eddig azt hitték, hogy az előőrsöknek ez volt a hivatásuk. Pedig hamarosan rájöttem, úgymond a könyv írója, hogy ez csak vakítás, mely a rendőrség félrevezetésére van szánva. Az előőrsök fő hivatása ugyanis sokkal fontosabb ennél: a föl hájtás, a baleklesés nagy ügyességet, emberismeretet és tapasztalatot kívánó föladata.

Pingley itt részletesen leírja, miként lehet ezeket az előőrsöket vagy tapogató csápokat megismerni; ez gyantattatja hogy a csikágói rendőrség nem olyan naiv és ártatlan ám, mint a milyennek e dologban is szeretné magát föltüntetni, — mert bizony a legtöbb esetben éppen ő maga értesíti az előőrsöt a letartóztató parancsot vivő detektívek érkezéről s a sarki rendőr mindenkor szíves készséggel utasítja a naiv kérdezősködő idegeneket egyenesen a tapogató csáp ölelő karja közé.

Késő éjjel mutatkozik csak e fészek igazi jellege, a mikor a publikum mind vegyesebb kezd lenni, de a kik között mégis rögtön észrevehető a közös kapocs: a kartársi összetartozóság.

Olykor-olykor belép egy-egy rendkívül elegánsan öltözött úr czilinderrel a fején; vastag, finom szivarral,

ragyogó melltűvel és gyűrűkkel és leül bizalmas beszélgetésre a hetek óta borotvátlan állu, toprongyos alakkal, vagy éppen egy keskenybomlokú négerrel, a kikre kihallgatás és habozás nélkül rá lehetne olvasni a búsz esztendőt. Majd egy tisztesképű, tekintélyes szakállú, nagybajuszú, orvosformájú úr lép be s leül az egyik hölgy mellé, a ki nem látszik túlságos szíveséggel fogadni. Az ember azt hinné, hogy ezek a legjobb balekok, a kik véletlenül tévedtek be. Pedig dehogy; benfentes tolvajbanda vezérek, kasszafurók vagy pénzhamisítók csupán, a kik a szomszéd fészekből rándultak át egy kis szervező körútra.

A kasszafurók különben a tolvajvilág elitje, talán mert ez a mesterség kívánja a legtöbb személyes bátorságot, furfangot, óvatosságot, ügyességet és intelgenciát. De csodálatos, hogy a kasszafuró-típust mennyire föl ismerik. Rendszerint züllött külsejű gonosztevő-típusokban keresik a fajtáját; pedig ez nagy tévedés, mert rendszerint választékos eleganciával tudnak öltözködni s nem egy esetben a megtestesült nyíltság és tisztesség ri le első pillantásra az ábrázaturól. Az igazi nagyszabású betörő csak a legritkább esetben hanyagolja el munkán kívül a külsejét. S ha mégis rongyosan, piszkosan kerül hurokra, ez csak azért van, mert tulajdonképpen ez az inkognitója, így meg dolgozni, hogy ha rajtakapják, ne tudják egykönnyen megállapítani a személyazonosságát s inkább csak kis éhezéskényszerítette csirkefogó-tolvajt nézzenek benne mint a nagy kaliberű betörőt. Szóval, így több kilátása van arra, hogy rajtakapás esetén szárazon elviasi.

Mind a mellett ezek az elegáns betörők csak külsőség tekintetében csinosak. A gonosztevők legveszedelmesebb fajtája azonban azok a csalók, tolvajok, méregkeverők, házasságszédelgők, pénzhamisítók és zsebmetszők, a kik műveltségükkel és föllépésükkel, valóban kitünő modorukkal formálhatnak jogozímet az úri jelzőre; a kiknél azonban a műveltség, jó modor és megnyerő, biztos föllépés csak eszköz, még pedig nem ritkán óriás fáradsággal szerzett eszköz arra, hogy áldozataikhoz és érezényükböz férközbeessenek.

KÉPEINKHEZ.

Törökország háboruja.

Hosszu készülődés, fenyegetődés, a nagybatulmak tiltakozása, intervenciálása, tanácsai és jegyzékváltása daczára mégis megtörtént, sőt már folyik javában a balkáni királyságok háboruja Törökországgal. S ha így haladnak, mint a hogy eddig a napi sajtó híriil hozza, nem is tart sokáig, hogy a négy királyság lesz ur az egész Balkánon.

Itt van a szomszédban ez a háboru s mégis minden olyan bizonytalan, a mit eddig tudunk azokról az okokról, a mik előidézték. A négy ellenséges királyság az elnyomott fajrokon népek felszabadítását hozza föl a háboru okául. S talán, ha ezeknek a népeknek ugy gazdasági mint kulturális elmaradottságát tekintjük, van is némi igazuk, mert ez irányban, daczára, hogy a 19. és 20-ik századot szeretjük a rohamos haladás idejének nevezni, a Balkán emeháborus réezén alig tapasztalhatunk valami fejlődést.

Ha azonban a jelen számunkban közölt képeken bemutatott népviseletet, építkezéai stílust s a primitív felszerelési és közlekedési eszközököt is figyelembe vesszük, mindjárt tisztában lebetünk vele, hogy a fajrokonok fel-

szabadítás: céljából harcra szállott négy nemzet népeinél sincs ez másképp s egy kis jóakarattal is csak annyit mondhatunk, hogy igen kevéssel állanak előbb azoknál. És ebből teljes bizonyossággal következtethetünk arra is, hogy legalább pár évtizedig ők se nyújthatnak sok jót a felszabadítással kecségtetett fajrokonoknak s így szinte nyílt titoknak látszik, hogy nem annyira azok felszabadítása, mint inkább a területi terjeszkedés a négy királyság igazi szándéka.

Akárhogy is áll azonban a dolog, ez a tényeken most már mit sem változtat. A béke felborult s előttünk áll a háboru a maga borzalmasságaival és pusztításaival. Őlik, pusztítják egymást és egymás vagyonát a szegény fajrokonok a nélkül, hogy a felszabadítandóknak csak legkisebb kúlatásuk is lehetne arra, hogy mostani szégyenségeküket és állítólagos elnyomottságukat hamarosan egy boldogabb jövő váltja majd fel. Szegények és elmaradottak maradnak még ők hosszú ideig, ha az oly súlyosnak állított török járom alól való felszabadulásuk sikerül is. Sőt egyelőre talán még szegényebbek és elmaradottabbak, mint most, mert hiszen a háboru okozta pusztítás, rombolás még gazdagabb nemzeteknél is oly nagy erkölcsi és gazdasági visszaesést von maga után, hogy évek, sőt évtizedek kellenek hozzá, míg azt csak valamennyire is kibeverhetik.

Mert hát a háboruhoz pénz, pénz és harmadszor is pénz, sőt igen sok pénz kell. Már pedig a háboruszkodó négy királyságnál, ép úgy mint a törököknél — úgy állítják és közismert anyagi és kulturális helyzetük is ezt igazolja — ez van legkevesebb.

HIREK.

Ellenszegülések. Meáve József őrmester október 25-én a krassó-szörénymegyei Csernabévizen Tudosie Illésné ellenszegülővel szemben, annak könnyű sérüléseivel végződött szuronyfegyvert használt.

Németh János fehértemplomi őrsbeli csendőr, október 22-én, az öt szolgálati fellépése alkalmával kövel megtámadó és kivont kardját megragadó Jovicics János cigány, fehértemplomi lakos ellen, annak könnyű sérüléseivel végződött kardfegyvert használt.

Támadó cigányok. Kimpian János és Madarász Ferencz csendőrökből állott nagybobroci őrsbeli járőrt, két lopással gyanúsított cigány kísérése közben, október 20-án Csemics község határában egy hat főből állott cigánykaraván lefegyverezési szándékkal megtámadta, azt nyitott késekkel és botokkal veszélyesen fenyegette. Kimpian János csendőr a támadók közül Balázs József Ádám cigány ellen szurony-, ennek neje Balázs Mária cigányasszony ellen pedig, ki férje megzurátása után Kimpian csendőrré botot ragadott, löfegyvert használt, mincké következtében előbbi könnyen, utóbbi pedig halálosan megsebesült. A fegyverhasználat után a cigányok a támadással felbgyva szétfutottak, azonban járőr által valamennyien elfogattak.

A tiszti állomány kiegészítése. A folyó évben felállított tiszti alosztályok a tiszti létszám emelésének szükségét vonván maguk után, ennek kiegészítésére, a honvédelmi miniszter úr a pályázók közül, a legénységi állományban szolgált Pinczés Zoltán, Besser Béla, Tóth Ernő és Stadler Ferencz, tartalékos tiszti vizsgát tett csendőr címzetes őrmestereknek hadapróddá történt átminősítése után, még 29 tényleges és tartalékos zászlóst és hadapródot illetőleg hadapródjelöltet hívott be november 1-ére. A nyolcz csendőrkerülethez próbaszolgálatra.

Kérelmek. Szilágyi Sándor Havasmezőn állomásozó csendőr kéri a legutóbb Kassán szolgált Benke István csendőr, I. Nagy Imre, Beregböszörményben Bihar vm. állomásozó csendőr Rosz Gyula csendőrt, hogy állomáshelyét közölje vele.

Értesítés. «A magyar helyesírás szótára és szabályai» című munka előjegyzési ívét jeleztük mult számunkban, technikai okok miatt azonban csak jelen számunkhoz mellékelhetjük. Kérjük az őrsöket, hogy az ívet körözés után küldjék vissza a szerzőnek. Horváth Endre a jegyzett teljes összeg 2%-át a létesítendő csendőrségi internátus javára adja, minden egyes aláíró tehat a mellett, hogy irodai képességét fokozza, egyszerűsített internátusunk alapját is növeli. A megrendelést legalkalmasabb egy levelezőlapon eszközölni a példányszám és a cím feltüntetésével.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egy tudós a távgyaloglásról. A gyalogláskor felhasznált energia mennyiségére az elhasznált oxigén mennyiségéből következtethetünk. A nyugalomban és gyalogláskor elhasznált oxigén mennyisége közti különbség mértéke a gyalogláshoz szükséges energiának. Ezen az alapon érdekes vizsgálatot végzett egy F. Amar nevű francia tudós 30—40 éves embereken. Észleletei szerint az elhasznált oxigén mennyisége általában a lépések számával és a megtett úttal arányosan növekedik. Az elhasznált oxigén lépésenkint azonban akkor volt a legkisebb, ha a vizsgált ember minden megterhelés nélkül percenkint 130-at lépett és óránként 4.035 kilométernyi utat tett meg. A lépésenkinti oxigénelhasználódás nagyobbodott, ha ugyanaz az ember óránként 4 kilométernél kevesebbet gyalogolt, vagy ha percenkint százharmincznál többet lépett és óránként 4 kilométernél hosszabb utat tett meg, 7.3 kilogramnyi súlylyal megterhelve (ennyit nyom rendszeren a francia bakák tábori felszerelése), az elhasznált oxigén mennyisége természetesen nagyobbodik, lépésenkint azonban akkor a legkisebb, ha a lépések száma percenkint 85 és az óránként megtett út hossza 2.43 kilométer. Mindamellet a vizsgálatokból kiderült, hogy 7—8 kilogramnyi súlylyal megterhelten sem pazarolunk energiát, ha úgy gyalogolunk, hogy lépéseink száma percenkint 130, az óránként megtett út hossza pedig nem nagyobb 4 kilométernél.

Diák kinzások. Régi rossz amerikai szokás, a melynek nyilván az ugratási szándék a háttere, hogy az egyetemeken az idősebb hallgatók megkinozzák az elsőéveseket, az úgynevezett golyákat. Most egyszerre két helyről is érkezik hír ilyen kinzásról. Columbusból jelentik, hogy az Ohio State University másodéves hallgatói, hogy megfélemlítsék az elsőéveseket, a kiknek a vesszőfutás gyönyörűsége fog kijutni egyébként, pénteken az egyetem szokásai szerint: egy kis kóstoló adtak nekik az egyetemi ételből. Husz elsőévest kihurozoltak az University-tóhoz és ott a hullámok közé vitték őket és hosszú ideig tartották őket a víz alatt, a mi korántsem kellemes mulatság. A folytatás gyanánt pedig az elsőévesek közül lefogtak harminczöt hallgatót és barázdát szántattak a fejükön két borbélylyal. A barázda a homloknál kezdődik és a fej tetején át lenyulik a nyakig. A hajbarázda másik formája a fültől-fülig való hajnyírás, szintén a fej tetején keresztül. A golyáknak kijutott mindkettőből, bár a műtétek alatt rettentő küzdelmet fejtettek ki, a túlerő előtt azonban meg kellett hajolniok és el kellett szenedniök az erőszakos

hajnyirást. A másik kinzási eset a middletowni egyetem történt. Ennek már súlyosabb következménye van. Ezen az egyetemen szintén a másodéves hallgatók rendezték a kinzást, de gyönyörködtek abban a felsőbb évfolyamok hallgatói is. A másodévesek arra kényszerítették Gordon Kyle elsőéves hallgatót, hogy orrával egy czeruzát gurítson a földön végig az egyik termen át. Kyle meg is akarta cselekedni azt, a mire kényszerítették, de czeruzagurítás közben annyiszor megrugdosták, hogy hátgerinczén súlyos zúzódásokat szenvedett. — A fiatal embert kórházba szállították, a hol most élet-halál között lebeg. Az egyetem tanári kara vizsgálatot rendelt el.

Orosz műemlékek pusztulása. Nemcsak a szakértők, de az orosz közönség is észrevette már régen, hogy különösen Pétervárott és Moszkvában nagyon pusztulnak a régi műemlékek. A baj szóba került tudományos körökben is és a pétervári archeológiai társaság megbízásából nemrég egy bizottság megindította a vizsgálatot, a melynek eredményéről, most terjesztették be a bizottság tagjai jelentésüket. Pétervár gyilkos klímája, mondja a többi közt a jelentés, nemcsak az élő ember egészségét támadja meg, hanem kikezdi a bronzot, a követ és a márványt is. Pusztulás fenyegeti az Izsák-székesegyházat is, mert kupolája belsőjén a faalkatrész megrotthadt, a vakolat is hullik és alatta repedések látszanak. A javításhoz már hozzá kellett volna fogni, de hanyagul halogatták, mert körülbelül félmillió rúbelbe kerül. Azt mondják, hogy a Névaparti részen az alapfalak is megrongálódtak, mert a víz az alapzatot alámosta. A székesegyház, melyet I. Sándor császár kezdett építeni, negyven évi munka után 1858-ban készült el, s így nem is olyan régi épület. Annak idején, hogy a mocsaras alapot megszilárdítsák, egész árbocterődöt kellett beverni a földbe. A műépítők már akkor megmondták a császárnak, hogy ez az alap nem lesz nagyon tartós az olyan kolozsális építmény számára. A javítás dolga most már nagyon aktuális lett, mert tartani lehet tőle, hogy a katedrális beomlik a Névába. Legközelebb a duma is foglalkozik ezzel a kérdéssel. Nagy Péter szobrát is kikezde az idő vasfoga, nem annyira a császár alakját, mint inkább azt a sziklatömböt, a melyre a császár fölugrat, hogy jobbkezét uralkodói fenséggel áldóan terjessze ki népe fölé. Ez a szobor a francia Falconet művészi alkotása. A sziklatömb negyvenöt láb hosszú, harmincz láb magas és huszonöt láb széles. A tömb megrepedt s a nyílásba télen beleveszi magát a jég és a hó s az pusztítja. A téli palota előtt álló pompás Sándor-oszlop, a mely egyik büszkesége Pétervár városának, szintén megrongálódott. Az oszlop nyolcz méter magas piederstálon áll és huszonöt méter magasságba nyulik

föl, a kereszt átmérője négy méter. Az impozáns emlékművet 1834-ben állították föl. Ezen a szobron már évek során át mutatkozott a csúcsától az aljáig érő repedés, a melyet egy izben gránitdarabakkal vegyített gipsszel már betömtek. A bizottság jelentése még több más műemlék pusztulásáról is panaszskodik.

A gyógyító recept. Ismeretes az a régi humoros história, hogy egy falusi ember valahol orvosság helyett magát a receptet vette be és meggyógyult tőle. Ki binné, hogy van hely, a hol ezt az eljárást egész rendszeresen gyakorolják vagy inkább gyakoroltatják, még pedig maguk az orvosok, arra a mintára, a hogy a khinaiak imádkozni szoktak. Ezek tudniillik az imádságukat leírják vagy leírva veszik meg, aztán mindenik elégeti a leirt imádságot a maga istene előtt. A tatár (mongol) orvosok azok, a kik még ennél is tovább mennek, mert ha nincs a kezök ügyében orvosság, egyszerűen a receptet adják be a betegnek. A papirt megnedvesítik, apró labdacokká gyurják s úgy nyelgetik le a beteggel. A tatár orvosok nézete szerint az teljesen mindegy, hogy a beteg az orvosságot veszi-e be, vagy pedig a rendelvényt, vagy a betegségnek papírra vetett nevét. Ki tudja, talán igazuk is van, ha nem más alapon, a hipnózis alapján. Sőt azt is megteszik a mongol orvosok, hogy az esetben, ha papír sincs a háznál, egy deszkára írják föl a rendelést, vagy a betegség nevét színes földdel vagy krétával, aztán lemosatják a deszkát s ezt a lét itatják meg a beteggel. Így beszéli el ezt most egy angol hirlapíró, a ki a khinaiak mostani mongol háborúja alkalmából ott jár.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Vitatókózik. Ha az őrsparancsnok úgy döntött — akkor a parancs teljesítendő. Ha sérelmesnek tartja, lépjen panaszával a szolgálattal utra. Ilyen ügyre mi nem adunk véleményét.

F. K. esendőr. Három évre kötelezi magát.

P. Kairó. A vizsgát egy nyilvános iskolában kell letenni.

1882 határszél. 1. Kérdéses jelentések helyes vagy helytelen voltára vonatkozólag előjáró őrsparancsnoka adhatja meg a kivált felvilágosítást. 2. Nem tudjuk.

Próbacsendőr. Ebben az ügyben — mintán csak pletykáról van szó — nem lehet tenni semmit. Levélben foglaltak után

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el Intézetünkknél, 8% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadólevonásával.) 2. Olytakarékbetétek után, melynél a belevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kóti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki Intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, Intézetvények és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

következtetve, nem is hiszszük, hogy aggodalmi indokoltak lehetnek.

Nyirvidéki. Még nincs eldöntve.

Sz. Gy. Az „ultimátum” az államnak utolsó írásbeli követelése; nemteljesítés esetén megszűnik a diplomáciai összeköttetés, megtörténik a hadüzenet, a követeket visszahívják, a mozgósítást elrendelik s a két állam fegyverrel próbálja eldönteni a vitás kérdést.

Lemes. 1. A 12. év második felében. 2. Az utalványozó rendelet kézhezvétele után felvehető.

F. J. őrm. Igen.

B. J. Sorsjegyei nem nyertek.

Sz. J. csendőr. A költségvetési, illetőleg nyugdíjtörvény megszavazásától függ.

Hóvirág. Igen.

FEJTŐRŐK.

Képtalány.

Verstalány.

Első szótagja megfordítva
Ad egy számjegyet,
Míg a másik társaságot, vagy
Mértani testet.
Együttvéve testvérnépünk,
Mégis rég' volt ellenségünk!

Belfitalány.

- ohány
- resz
- ó
- rény
- alamb
- só
- ica
- vó
- ra

Megfejtési határidő: 1912 november 11-ig.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegy lesz kioszolva.

Lapunk folyó évi 35. számában közölt fejtőrők helyes megfejtése:

Képtalány: «Lukács száz ellenséget mint egy barátot sem». — Verstalány: «Fegyver». — Számtalány: «XXXIV».

Helyesen megfejtették: Kiss István cz. őrm. Gesztely, Mudura György csendőr Kula, Baranyi Pál csendőr Boksánybányán, Antaló József jőrm. Tót, Lázár Kálmán jőrm. Ópécska, Szabó László I. Heves, Kóka András cz. őrm. Brassó, nagykikindagaládi őrs, Harai Antal cz. őrmester Magyarokapus, Dudás Ferencz őrm. Torda, Pál Sándor őrm. Szeged, Izello István csendőr Pelsőkabolai

A kioszolt Erzsébet királyné szanatorium-sorsjegyet Kiss István őrmesternek Gesztelyre elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaiboz tartozó csendőrség felügyelője által:

Fehér Ignác, III. számú csendőrkerületbeli járás-ormester és Nemes János, III. számú csendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmester, egy árvizveszély elhárítása alkalmával kifejtett igen erélyes és buzgó tevékenységükért.

Marton Gyula és Baier József, VI. számú csendőrkerületbeli járásormesterek, hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt kötelmeiknek mindig teljes odaadással s a legnagyobb szorgalommal történt teljesítése. alárendeltjeiknek helyes vezetése, oktatása és példás magatartásukért.

Pongrácz Pál, VI. számú csendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenysége, alárendeltjeinek célirányos vezetése és példás magatartásáért.

Bagarus József, VIII. számú csendőrkerületbeli törzs-ormester, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző alkalmaztatásaiban mindenkor kitartással és buzgalommal teljesített tevékenysége, alárendeltjeinek célirányos nevelés és vezetése, valamint példás magatartásáért.

Pénzbeli megjutalmazás.

A m. kir. belügyminiszter ur az 1912. évi 120,059/V—b. számú rendeletével, egy rablógyilkosság tetteseinek bosszas, fáradságos és nagy leleményességgel vezetett nyomozás utáni kiderítéseért, a m. kir. III. számú csendőrkerület állományába tartozó Baicsa István járásormesternek 250 és Laczkó Péter csendőrnek 100 korona pénzjutalmat adományozott.

Előléptettek:

1912 október hó 1-ével:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Dósa István és Paál János csendőr cz. őrmesterek;
továbbá

1912 október hó 16-ával:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Jok Lajos csendőr cz. őrmester, *őrsvezető cz. őrmesterrel*; végül

1912 október hó 15-ével:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Márk Sándor csendőr, *csendőr cz. őrmesterrel*.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Nagy Sándor járásörmester, 1912 október 2-án;

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Kleisch Gottfried örmester, 1912 szeptember 29-én.

Molnár Lajos örsvezető ez. örmester, 1912 október 1-én,

Benedek Márton törzsörmester, 1912 október 5-én és

Abos Ferencz törzsörmester, 1912 október 8-án;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Magyar László járásörmester és Pálffy Mórész törzsörmester, 1912 október 2-án és Szabó Ferencz I. járásörmester, 1912 október 5-én.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Mester János, Csérgő Imre, Koróján János, Demko

István, Gal József, Kósa Joachim, Erős Miklós örsvezető

ez. örmesterek, Csató Máté, Csibipál Antal, Sütő Károly,

Pál Ferencz, Janka Ferencz, csendőr ez. örmesterek,

But János, Bartha György csendőrök, 1912 október

5-én, Benedek Ferencz, Gergely József, Korodi István,

Jakab József, Lőrincz Gyula, Bede Barabás, Szilágyi

Sándor II., Szász Ferencz örsvezető ez. örmesterek,

Jakabos Pál, Stranczky Zsigmond, Jakab József II.,

Bába János, Siklódi András csendőr ez. örmesterek,

Czencz László, Balázs László csendőr, 1912 október

6-án, Kovács József csendőr ez. örmester, 1912 október

7-én, Erős Imre örsvezető ez. örmester, 1912 október

8-án és Balázs György csendőr, 1912 október 9-én;

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Németh Károly örsvezető ez. örmester, Pásztor Mihály

csendőr ez. örmester, Pataki István, Guscila Miklós

1912 szeptember 29-én, Kaincz Ferencz, Kiss András I.,

Papp József III. örsvezető ez. örmesterek, 1912 október

1-én, Páska Ádám, Todorán Zakariás, Balázs Ábrahám,

Kovács János II. örsvezető ez. örmesterek, Simon Jó-

zsef II., Dénes József csendőr ez. örmesterek, Hadnagy

Aron, Rácz Lajos csendőr, 1912 október 5-én, Demeter

Ferencz, örsvezető ez. örmester, Győrfi György, Kara-

lyos Gyula, Nagy István I., Szabó Sándor I. csendőr ez.

örmesterek, 1912 október 6-án;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Bratyinka János csendőr ez. örmester, 1912 szeptem-

ber 15-én, Petrisce Vazul csendőr, 1912 szeptember

29-én, Hübel Mátyás csendőr ez. örmester, 1912 októ-

ber 1-én, Vig József, Tóth István III., Erdei József,

Balla József Alajos, Garaj András örsvezető ez. örmes-

terek, Péter József I., Bankó Sándor, Máté György,

Danka András, Pongrácz Károly, Lodomérszky György

csendőr ez. örmesterek, Varga János I., Teleki László,

Nagy József II. csendőrök, 1912 október 5-én, Szent-

miklósi László, Gyujtó József örsvezető ez. örmesterek,

1912 október 6-án, Román Mihály örsvezető ez. örmes-

ter, 1912 október 28-án;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Töke Lajos, Szabó István III., Timár Kálmán, Pap

Mihály, Árva István, Glédura Sándor, Csuka Miklós

örsvezető ez. örmesterek, Somogyi Lajos, Huszár János,

Viola Antal, Tomor Gábor csendőr ez. örmesterek, 1912

október 5-én, Tóth Lajos I., Cseke István örsvezető ez.

örmester, Sántha János csendőr ez. örmester, 1912 okt.

6-án, Veszerle Ignác örsvezető ez. örmester 1912 okt.

8-án, Soós István II. örsvezető ez. örmester, 1912 okt. 9-én;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Turóczi József csendőr, 1912 október 4-én, Kereső

Sándor örsvezető ez. örmester, Bán Tihamér csendőr ez.

örmester, Beke Farkas csendőr, 1912 október 5-én, Ko-

vács István, Szunyi Károly, Asztalos Sámuel örsvezető

ez. örmesterek, Márton György és Kocsis Tivadar csend-

őrök, 1912 október 6-án;

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Galambosi Péter örmester, Zsula Ádám, Csetnek Jo-

zsef, Németh János örsvezető ez. örmesterek, Pálfalvi

Péter, Kerekes Mihály, Rozsnyai János, Mátyás Mihály

csendőr ez. örmesterek, Jurás Miklós csendőr, 1912.

október 5-én, German Dezső örsvezető ez. örmester,

1912 október 6-án és Nyiri Pál csendőr ez. örmester,

1912 október 18-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Horváth István I., Torjai Béla, Kis Sándor I., Bakos

Mihály, Török Lajos, Csik Gyula, Galbács József, Bucur

Miklós, Erdődi József, Bogdán Balázs és Szalai János

csendőrök.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir.
csendőrségi hiva-
taltal nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**

*Finom minőségű téli keztük, hosapkák, nemkülönben minden-
nemű felszerelési cikkek raktárunkon készletben vannak, azokból
kívánatra választás céljából szívesen küldünk. Bármilyen cikket
a legnagyobb készséggel beszerünk és megküldjük.*

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

A cigánykérdés.

Irtta dr. Gábor Béla, ker. kapitány. (Vége).

Ezen általános szempontokból megvilágítva az eljárást, a cigánykérdés megoldása, a maga teljességében, az alábbi szakaszokban látszik legérthetőbben előadhatónak. Eszerint:

1. Az országos büntügyi nyilvántartó hivatal keretében és kezelésében a Magyarországon található összes cigányokról egy központi cigány-nyilvántartás szervezendő. Ezen nyilvántartásban fokozatosan összegyűjtendő minden becslés szerint 16 éves korát betöltött cigánynak

a) ujjnyomatai, a személyazonosság igazolása és a hamis név, előélet vagy egyéb hamis adatok bemondásának megakadályozása érdekében;

b) u. n. törzslapja, mely pontos személyi adatait, illetőségét, előéletét s katonai kötelezettségére vonatkozó adatokat s az ellene kijadott és fennálló körözvényeket tartalmazná.

2. A cigány-nyilvántartás szervezésének célja, hogy az összegyűjtött ujjnyomatok és adatok alapján

a) bárhol az országban lévő csendőrsnek esetleg hatóságoknak megkeresésére sürgős (távirati) felvilágosítást adjon arra nézve, hogy az clebekerült cigánynak mi az igazi neve, hová való illetőségü, milyen az előélete, nincs-e valamely büncselekményért, kihágásért, vagy mint katonaszökevény körözve, mikor és hol kerül sorozás alá?

b) egy általa szerkesztett s bizonyos időközökben kiadott könyvmatos lapban az összes csendőrsöket könnyű és félreismertethetetlen ismertető jelzések közlése útján figyelmeztesse egyes körözött vagy katonaszökevény feltartása vagy letartóztatása iránt;

c) az illetőséggel nem bíró cigányok illetőségi helyének megállapítása céljából az erre kijelölendő központi hatósághoz (m. kir. belügyminiszterium vagy kormánybiztos) megfelelő előterjesztések tétele;

d) a csendőrsök és esetenként a hatóságok segélyével folytonosan és félrevezethetetlen módon szemmel kísérni és rendhen tartani az ország összes cigányait, a katonai kötelezettség, körözés és nyomozás foganatosítását lehetővé tenni.

Mint az 1. pont jelzi, minden cigány 16 illetve egy bizonyos életkortól kezdve nyilvántartásba kerül. Az életkor, a cigányok bemondásai, esetleg orvosi becslés alapján lesz meghatározva. A központi nyilvántartás minden egyes évben jegyzékbe foglalja anyagából azon cigányok neveit és számait, kik hadköteles korba jutnak, vagy amennyiben visszaható erővel is működne, azokat is, akik a hadköteles korban már benne vannak, de katonák nem voltak. A jegyzéket előjegyzés végett megküldi a hadügyi hatóságnak, egyben intézkedik, hogy az illető cigányok nevei és számai az összes örsökkel és községekkel közöltessenek, kik is a felsoroltakat összeszedik s a megállapítandó helyekre sorozásra állítják.

3. A központi nyilvántartás két részből áll:

a) törzslap-nyilvántartás,

b) ujjnyomat-nyilvántartás.

A törzslap-nyilvántartásban a csendőrsök és közbiztonsági hatóságok által beküldött ujjnyomatlapok adatai alapján minden cigányról egy törzslap állítandó, mely törzslapra személyi adatokon kívül rávezetendő minden adat, mely a cigányt illetően a hatóságokat, a csendőrsöket valamely szempontból érdekelheti; így büntetések, körözések stb. (a körözöttek, hadköteles koruk esetleg színes törzslapon tarthatók nyilván, hogy a megfelelő időpontban könnyen kiszedhetők legyenek). Az összegyűlt törzslapok azután fonetikus ABC-rendben fiókokban tartandók.

Az ujjnyomat-nyilvántartásban a csendőrsök által felvett ujjnyomatok foglalnak helyet az igazolás, álnév, leleplezés és általában a személyazonosság megállapíthatása érdekében.

4. Minden községi elöljáróság (esetleg rendőrkapitányság, szolgabírói hivatal vagy csendőrs) felszerelendő az ujjnyomat-felvételhez szükséges eszközökkel. E felszereléshez tartozik: papiros, egy tubus festék, egy lemez, egy gummihenger, egy kis üveg terpentín (összesen nyolcz—kilencz korona érték).

5. Minden fentemlített hatóság felszerelendő az ország nyilvántartás által számozott cigányigazoló könyvecskékkal, melynek rovatai az illető cigány nevének, különös ismertető jeleinek, személyi adatainak bejegyzésére és ujjnyomatainak elhelyezésére szolgálnak oly módon, hogy

STOWASSER JÁNOS ócsaári és királyi udvari eszlitto
berend. hangsz-er-gyár a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.
honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkovácsja, az
Oroszai és a szabadalmazotti Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntöhás-utca 2.
Ajánlja snáját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős el-
pusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjgyzék minden hang-
szertől külön küldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.** 6

külön mintázott papiroshból, külön e célra készítve a visszaélés, bamisítás, lapesere kizárva legyen. Ezen igazolványok a cigányok személyazonosságának igazolására szolgálnak. Minden igazolvány számmal van ellátva, mely számozás fontos szerepet van hivatva játszani az egynevű cigányok könnyű megkülönböztetésében, a körözések, közlések, értesítések, halalkötelesek összeírása körül. Épen azért, mert a számozás egyúttal a cigány megjelöléséhez és az egynevű cigányok megkülönböztetéséhez szükséges, azokat a közp. nyilvántartásnak kell végezni olyképen, hogy a számonkkal nyomtatott igazolványokat ezen hivatal osztja szét a szükségnek megfelelő mennyiségben a községek között. Az igazolvány elvesztése, megsemmisítése esetén a cigány arról másolatot kap. Míután ezen másolatok az eredetivel ugyanazon számmal kell, hogy hirtanak, a számozott igazolványok mellett az előjáróságok olyanokat is kapnak, melyekbe szám nincs benyomtatva, tehát nekik kell a közp. nyilvántartástól nyert megfelelő számot hamisítatlan módon beírni.

6. A kitűzött időponttól kezdve minden csendőr, rendőrközeg és hatóság tartozik az akár szolgálata közben, akár a községi előjáróság köteles értesítése alapján elébe kerülő minden egyes cigányt a legközelebbi előjáróságra kísérni. (A rendőrkapitányságok ezt saját hatáskörükben végzik). Ott mindegyik 16 évnél látszólag idősebbnek felveszi az ujjnyomatait, kitölti az ujjnyomatlap rovatait, maga vagy az előjáróság által kiállíttatja mindegyik részére a számozott igazolványt. Majd az igazolványokat az előjáróságnál vagy hivatalnál név és szám szerint jegyzékbe vétetvén, az igazolványokat a cigányok közt kiosztja, figyelmeztetvén őket az elvesztés, megsemmisítés vagy hamisítás következményeire.

A felvett nyomatlapok a nyilvántartás czimére azonnal postára teendők, egy csatolt jelentésben közölve a következő adatokat: hányan vannak a cigányok, miképen oszlanak meg családi (apa, anya, gyermek) kötelék révén, van-e valahol állandó tartózkodási, esetleg illetőségi helyük, kik és milyen számú igazolványokat kaptak stb. A cigányok ezek után őrizetbe vétetnek, míglen az illetőségnek a m. kir. belügyminiszterium (kormánybiztos) által történő kijelölés megérkezik. Az illetőség kijelölése után a cigányok a megfelelő irányban és csoportokban különös figyelemmel őrzött tolonczra teendők.

Az esetben, ha a feltartott cigányesoportnak közös tulajdonban ingóságai volnának és békésen megosztani nem tudnák, az osztzkodáshoz hatósági ítélet vagy batározat adandó. A tolonczszállításnál alkalmatlan tárgyak a cigány javára elárverezhetők.

7. Már létező cigánytelepek, amennyiben azoknak tagjai karavánszerű vándorútra szoktak kelni, amennyiben tehát nem állandó községi lakosokként tekinthetők, felosztandók és ezekkel szemben ugyanazon eljárás foga-

natosítandó, mint a kóbor cigányokkal. A 8. pontban előirt illetőség kijelölésével az ilyen cigánytelepekre igazolt illetőség, illetőleg állandó tartózkodási hely figyelembe nem vehető.

8. A feltartott cigányok illetőségének kijelölése iránt a heérkező jelentés és az országos nyilvántartás előterjesztése alapján a m. kir. belügyminiszterium (vagy egy kormányhiztos vagy az intézkedés gyorsasága érdekében annak az országos bűnügyi nyilvántó hivatalban székelő kiküldöttje) intézkedik. Az intézkedés haladéktalan és kijelölt illetőség táviratilag közlendő azon hatósággal, hol a cigányok őrizetben vannak s hol az illetőség megállapított. A részletes többi intézkedések rendes írásbeli úton történnek.

Az illetőség kijelölése érdekében a községekről célszerűen és világos áttekintést adó nyilvántartás készítenő.

Az illetőségkijelölés lehetőleg oly módon intézendő, hogy a cigányok a községek vagyoni erejének megfelelően osztassanak el és lehetőleg az egy karavánhoz tartozók egymástól távol helyeztessenek el. Egy-egy község rendszerint egy apát és anyát a hozzá tartozó gyermekkel kap. A vonatkozó jelentés adatainak mérlegelésével azonban méltányosságból esetleg ettől elháró intézkedés is tehető.

Amennyiben a cigánynak községi illetősége már van és ez igazolható, a kijelölés mellőzhető.

Az illetőségkijelöléssel egyidejűleg intézkedés teendő az orvosi becslés szerint katonaköteles korban levők soronkívüli sorozásáról.

9. A szétosztott és tolonczon érkező cigánycsalád első elhelyezéséről az illetőségül kijelölt község hatósága gondoskodik. Alkalmas és lehetó támogatással elősegíti annak letelepedését és megélhetését, anélkül azonban, hogy ez a támogatás a munkakerülés és benyesség táplálója legyen. Gondoskodik a gyermekek anyukönyveztetéséről és az orvosi becslés szerint katonakötelesek sorozásra állításáról. Állandóan ellenőrzi és különösen felügyel abból a szempontból, hogy meg ne szokjenek, illetőleg, hogy csak a 12. pontban jelzett szabályszerű módon távozzanak. Szökés vagy azon esetben, ha a 12. pont szerinti távollét esetén a kitűzött időre a cigányok vagy a család valamelyik tagja vissza nem térne, feltáhlása és visszatolonczoltatásuk iránti intézkedés a 13. pontban előirt módon, illetőleg az országos nyilvántartás útján szonnal folyamatba teendő. Ugyancsak az előirt intézkedés azonnal megteendő, ha a község cigányaihoz idegen cigány érkezik s ez ottlétét más illetőségi hatóság távozási engedélyével illetőleg igazolványával igazolni nem tudja. Idegen cigány csak az igazolványban kitüntetett ideig tűrhető meg.

10. A cigányok illetőségi helyükről való távozásút vásározás vagy egyéb szükséges okból a községi elől-

Ha fáj a feje ne tévóvázsek, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ara K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozól inv. postai szállítás.

Néprajzi Múzeum új gyűjteménye. — Az egyiptomi szoba.

járóság megengedheti, de valamennyien egyszerre nem távoznak és a távollét ideje pontosan meghatározandó. Ez, valamint a pontos utirány és cél, a magukkal vitt pénz és egyéb ingóság jegyzéke az igazolványba bejegyzendő.

11. A csendőrök és egyéb közbiztonsági közegek és hatóságok, ha igazolvánnyal bíró vándorcigány kerül eléjük, azok igazolványát szigorúan ellenőrizni. Holmijaikat, esetleg őket átvizsgálni tartoznak. Ha kételyük merül fel akár az illető személyazonossága, akár annak körözött mivoltát illetően, a legközelebbi előljárósághoz kísérik, őrizet alá vétetik és az országos nyilvántartó hivataltól kért értesítés után megfelelően intézkednek vele.

Az igazolványban előírt utiránytól eltérő, távozási engedély nélküli cigányok visszatolonczottatandók.

Minden történt intézkedésről az országos nyilvántartó hivatal azonnal értesítendő.

12. A menhelyben nevelt és onnan családjaához visszatért cigánynak cigányigazolvánnyal bírnia nem kell. Azok mozgása többé nem korlátozandó.

13. A községi illetőségüket a cigányok csak különösen méltányos okokból, a két község beleegyezésével, a belügyminisztérium (kormánybiztoság) engedélyével változtathatják meg. Kérelmüket illetőségi helyük előljárósága terjeszti elő.

14. A cigánycsalád elhelyezkedése után, de legkésőbb két hónap múlva, a gyermekek tervbe vett elhelyezése érdekében a községi előljáróság (esetleg a szolgabíró) vagy városi tanács eljárásáról a belügyminisztériumban (illetően a központi nyilvántartó hivatalhoz) részletes jelentést tesz az elhelyezés megtörténtéről és a gyermekekről, nem és kor szerint felsorolva azokat. Ezen jelentésbe befoglalható esetleg a község azon indokolandó kérelme is, mely szerint a gyermekek állami elhelyezése felesleges volna. Ilyen indok lehet pl. az a körülmény, hogy valamelyik gyermek nevelését és szemmeltartását a község, vagy valamely megbízható polgára újbajlja valamely formában magára vállalni stb.

A község előterjesztésére a belügyminisztérium (kormánybiztos vagy központi nyilvántartó hivatal) által a gyermekekre nézve teendő intézkedés azonnal végrehajtandó s a gyermekek kellő őrizet és bánásmód mellett a kijelölt helyre szállítandók.

A gyermekek neveléséről és sorsáról a gyermekmenhelyek részéről adandó értesítések a szülőkkel minden esetben közlendők. Látogatás céljából távozási engedély azonban csak a menhely vezetőségének beleegyezésével és csak a kijelölt időre adható.

Kényszernevelés alá a gyermekek hat éves korukban kerülnek. A hat évnel fiatalabb, tehát még szülői mellett hagyandó gyermekekről, továbbá a születésekről és elhalálzásokról a község nyilvántartást vezet. Minden születés, elhalálzás, anyakönyvezés után, az országos nyilvántartásnak bejelentendő, valamint a gyerme-

kek hat éves korának elérésekor az előbb jelzett jelentés a gyermek elbelyezése iránt megteendő. Egyebekben a gyermekvédelem tárgyában kiadott rendeletek szigorúan szem előtt tartandók.

15. A gyermekek elhelyezését, a jelentések alapján, a belügyminisztérium (kormánybiztos vagy országos nyilvántartás) intézi legjobb belátása szerint végezve a szétosztást. Testvérek azonban lebetőleg egy intézetbe kerüljenek.

A községektől közvetlenül beérkező jelentések adatait az országos nyilvántartás feljegyzi, a cigány, illetően apa vagy anya törzslapjára és czélszerű nyilvántartási berendezéssel gondoskodik, hogy a községek ellenőrizve legyenek kötelezettségeik teljesítésében.

16. A gyermekmenhelyek vezetősége a cigánygyermek megmentésére fokozott gondot fordítani tartozik. A gyermek sorsáról negyedévenként az illetékes községi előljáróságnak értesítés küldendő. A község illetően a szülő kérelmére a szülők látogatása is megengedhető, de legfeljebb egy évben kétszer.

A gyermekkel történő elbánásról törzslapra jegyzés végett az országos bűnügyi nyilvántartó hivatalnak jelentés teendő. Ugyanerre kötelesek a pártfogók is a 16. életév betöltéséig.

Minden gondozásba vett gyermekről, szökés esetén a személyazonosság megállapítása érdekében minden évben egy-egy újabb ujjnyomatlap veendő fel és küldendő be a nyilvántartásba. A nevelés befejezte után az elhocsájtottak igazolvány adandó ki, mely tartalmazza személyi adatain kívül atyjának igazolvány-számát és illetőségi helyének megnevezését.

*

Míndezekben velném a cigánykérdés legegyszerűbb, legbatalyosabb és legolcsóbb megoldását. Az előadottak csak vázlatos ajánlatképen tekintendők és a megoldás teljessé csak a vázlat részletes kidolgozásával válnék, a mi azonban a megoldás komoly reményéig legalább is felesleges.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Czakorka a járőrtáskában.

Irta: Pajtás.

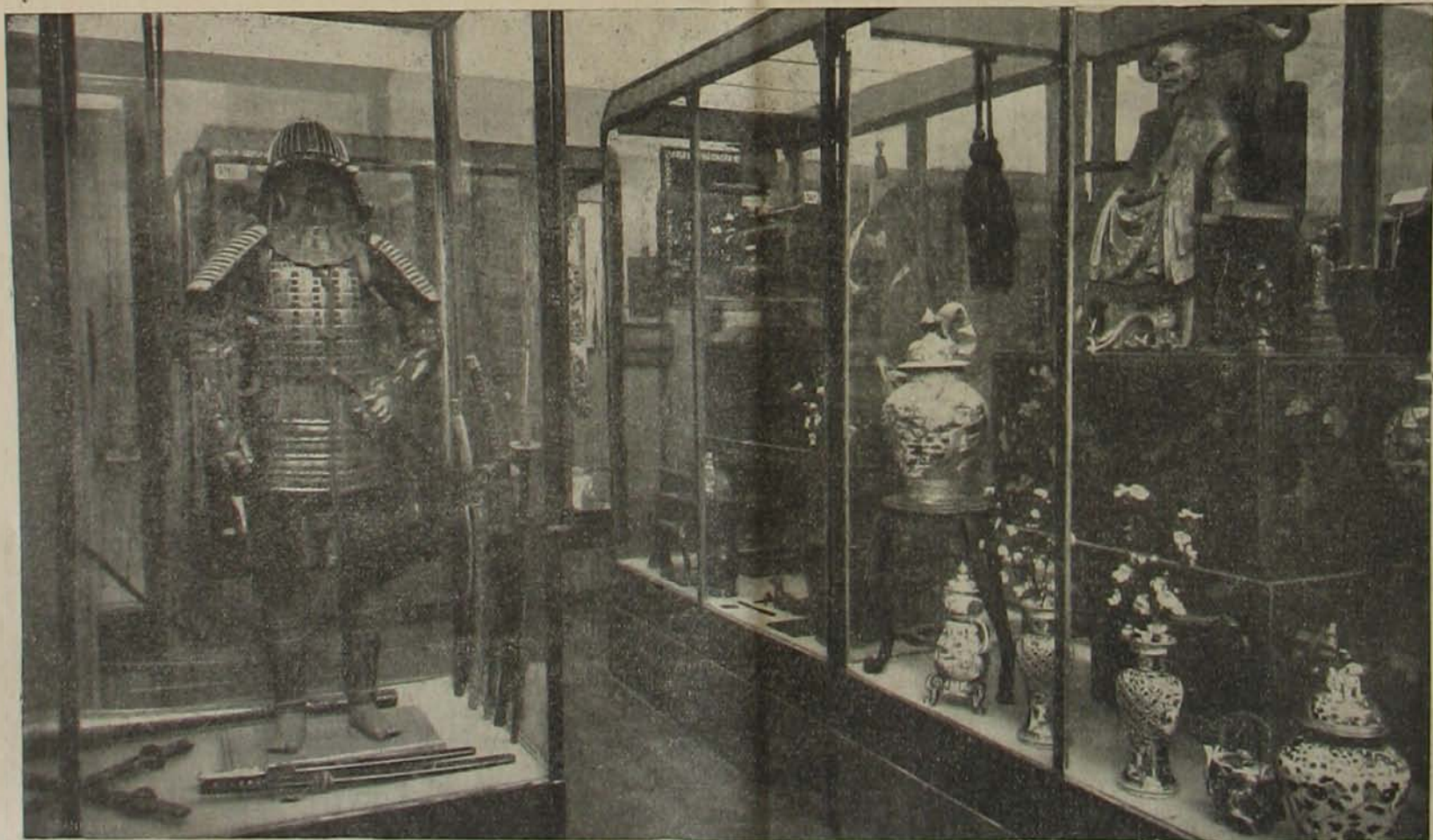
Barát Gyurka lakodalmát tartja Galamb Erzsivel. Az első gazda egyetlen fia s a falu legszebb leánya. Huzza a cigány kora dél óta; foly a bor, sör, mint már ez szokás ilyen rangos esküvőn. A nagy deszkaszin az udvar közepén kidiszítve virágzó faágakkal, tömve van vendégekkel. Ki irigykedve, ki gyönyörködve nézi a szép párt. Az öregek egyvertelműen elismerik, hogy ritkán kerül össze ilyen két szép egészséges ember. Az asszony-nép suttog, pletykál, mert sokan nem értik, hogy mi módon jött létre ez a házasság, mikor Barát Gyurka nem is igen járt a leány után; Erzsivel után pedig bej be sokan törték magukat.

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTRED ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

A Néprajzi Muzem új gyűjteményei. — A gróf Zichy Jenő-féle gyűjteményből.

Lassan alkonyodni kezd. A felkerekedő langyos májusi szellő betölti az udvart a virágzó fák s az orgonabokrok mámorító illatával. Összéből tolják az asztalokat. A fiataliságnak hely kell; a cigány is pibenőt tart, mert most következik majd a menyasszony-táncz. Irulva, pirulva kilép most a menyasszony az első sőfélyvel a középre. Sötét szép hajában egy szál piros rózsza. Mosolyogva int jegykendőjével a cigánynak, hogy kezdheti már. Elül a moraj, minden tekintet a szép menyasszony felé fordul; kívülről e pillanatban tömpa dörrenés hallatszik, a menyasszony elsáppad, meginog, fejébe kap s a bőféber menyasszonyi rubán élénk piros foltok szaporodnak sűrűn, egyre sűrűbben; mintha a piros rózsza szármái hullának...

A harácsi laktanyában egy óra mulva tudták már, hogy Galamb Erzi ellen a lakodalman merényletet követtek el. Az őrsparancsnok távollétében egyik tapasztalt öreg csendőr szerelt fel a legfiatalabbal s azonnal a helyszínén termett. A tényállással hamar készen voltak. Megállapították, hogy az ismeretlen tettes az udvar hátsó részéből a deszkafalon át lőtt be kilencz mm-forgópisztolylyal a színbe. A lövedék az ujjnyi vastag deszkát átütve, vesztett erejéből s a menyasszony dús hajában is ellenállásra találva, nem okozott nagyobb sérülést; mindössze orvosi vélemény szerint 14 napon belül gyógyuló sebet a fejbőrön.

A járőr azonnal bevezette a nyomozást. Kikérdezte a házbelleket, a fiatal férjet, a sérült menyecskét, majd feljegyeztette azok neveit, akik a mulatságon résztvettek, mert a szerencsétlenség után a lakodalmasak hamar szétesztlottak. A nyomozásnak azon iránya, mely a tettes személyét kitudni iparkodott, eredményre nem vezetett. A járőrvezető most kiköszarozott kérékről, a vőlegény és a menyasszony haragosairól kérdezősködött, de nem emlékezett ilyenre senki s egyértelműen vallották, hogy mikor a lövés után kiszaladtak a szín mögé: ott senkit nem láttak és hogy el nem tudják képzelni, hogy ki ember fiának állott ntjában a fiatalok boldogsága.

Végeredményében is a bevezető nyomozás eredménytelen maradt s az előrehaladt esti időre való tekintettel a járőr a kikérdezéseket abban hagyta és pibenő helyére tért.

A járőrvezető egész éjjel le nem hunyta a szemét és törte a fejét, keresett, kutatott gondolatai között; még a hallott vagy olvasott szerelmi drámákat is felidézte gondolataiban s igyekezett valami hasonló esetet találni, amelyre illenének az adott körülmények, de sehogya sem tudott támpontot kapni. A végén is abban állapodott meg, hogy végig fogja kérdezeni a lakodalmon jelentőváltakat s úgy talán csak akad nyom, amin elindulhat.

Másnap korán reggel hozzákezdett újra a kikérdezésekhez. Egyre-másra azt a feleletet kapta azoktól, akik a színhől a lövés után kiszaladtak, hogy a szín mögött senki sem volt és onnan elfutni nem láttak senkit. Egyik tanu végre annyit változtatott a sok egyhangu vallomáson, hogy az udvar végében, a színtől nem messze játszott három gyermek, banem a mikor érdeklődni kezdett a gyermekek felől és hallotta, hogy 3—4 éves apróságok, elkedvetlenül hagyta abba a dolgot.

Nem tudta elhinni, hogy az udvar ama részén, alonnan a lövés történt, senki ne tartózkodott volna s épen ezért hihetetlennek látszott az is, hogy ha a lövés után mindjárt kiszaladtak, a tettest ne látták volna. Ez a gyanus körülmény szinte a tettes tudatos rejtegetésének látszott. Elhatározta magában, hogy a három kis fiut, akikről beszéltek, hogy azon a részen játszottak, ki fogja

kérdezeni. Az nem akadály, hogy a legnagyobb alig 4—5 éves volt, mert az is mondhat fontos körülményt, amin elindulhat.

Ebéd után a járőr újból elindult a nyomozást folytatni.

A járőrvezető — társának nem kis ámulására — betétet az első kereskedésbe, 10 fillér ára cukorkát vásárolt s szó nélkül betette járőrtáskájába. A más-odccsendőrnek szeget ütött a fejébe a cukorka-vásár s meg is kérdezte, hogy mi célja vele.

— Csak várj türelemmel, majd meglátod, ha a cukorka beszélni fog.

Ez is furesa beszéd, gondolta a fiatal csendőr, de látva, hogy járőrvezetője nincs beszélő kedvében, abban hagyta a kérdezősködést. Csakhamar a község házában voltak. A kisbíróval kikérdezés végett meghívatta a lakodalmon volt gyermekeket. Egy jó félóra mulva hangoz sivalkodás jelezte, hogy hozzák az érdekelteket.

Mindeniket az anyja hozta, mert arra a hirre, hogy a csendőrök keresik őket, egyik sem akart előbujni. No de az anyák is szorongva tettek eleget a hivatalos hívásnak, mert hát a csendőr-kézről igen előnytelen fogalmak voltak. A bizalmatlanság aztán ilyenforma szavakban nyert kifejezést:

— Csak lesz lelke az őrmester urnak, hogy ilyen apróságot ne kiozzon!

A járőrvezető mosolyogva nyugtatta meg az asszonyokat, hogy nem lesz semmi bintódása a gyermekeknek. Félelmes kalapját is — amire az apróságok igen riadtan pislogtak — letette s a járőrtáskából előszedett cukorkával a három apró embert magához édesgette. Beszélt hozzájuk, megsimogatta őket, tréfával, találós mesékkal igyekezett bizalmukat megnyerni s észrevétlenül ráterelte a beszélgetést a lakodalomra. Itt már a legnagyobb vette át a szót s dicsekedve beszélt el, hogy mekkora kalácsöt kapott es hogy etették azzal az udvar végében ketrecbe zárt nyulakat.

— Aztán nézd, kisöcsém, hát más valaki, bácsi, néni nem jött oda a nyulakat etetni?

A gyermekek elhallgattak, bizony nem tudtak semmit mondani. A járőrvezető nem csüggedt, újra kezdte.

— No várjatok csak, gyermekek, én tudom, hogy volt ott egy bácsi is, de elfeledtétök, hanem aki kitalálja, kap három tarka cukorkát.

A gyermekek a csábító ígéretnek hallatára minden áron felelni iparkodtak. Egyszerre a középső, a négy éves megszólalt.

— Én már tudom, volt egy bácsi az istállóban.

— Igen, volt bizony — igyekezett erősíteni a nagyobbik is.

— Hát milyen bácsi volt, magas, szöke? — kérdezte a járőrvezető. Erre már a gyermekek nem tudtak válaszolni, csak értelmes szemekkel bámultak a csendőrré és buksi fejekkel bizonytalanul integettek hol igent, hol nemet.

A járőrvezető mosolyogva csóválta meg fejét és következetes kitartással más formában adta fel a kérdést.

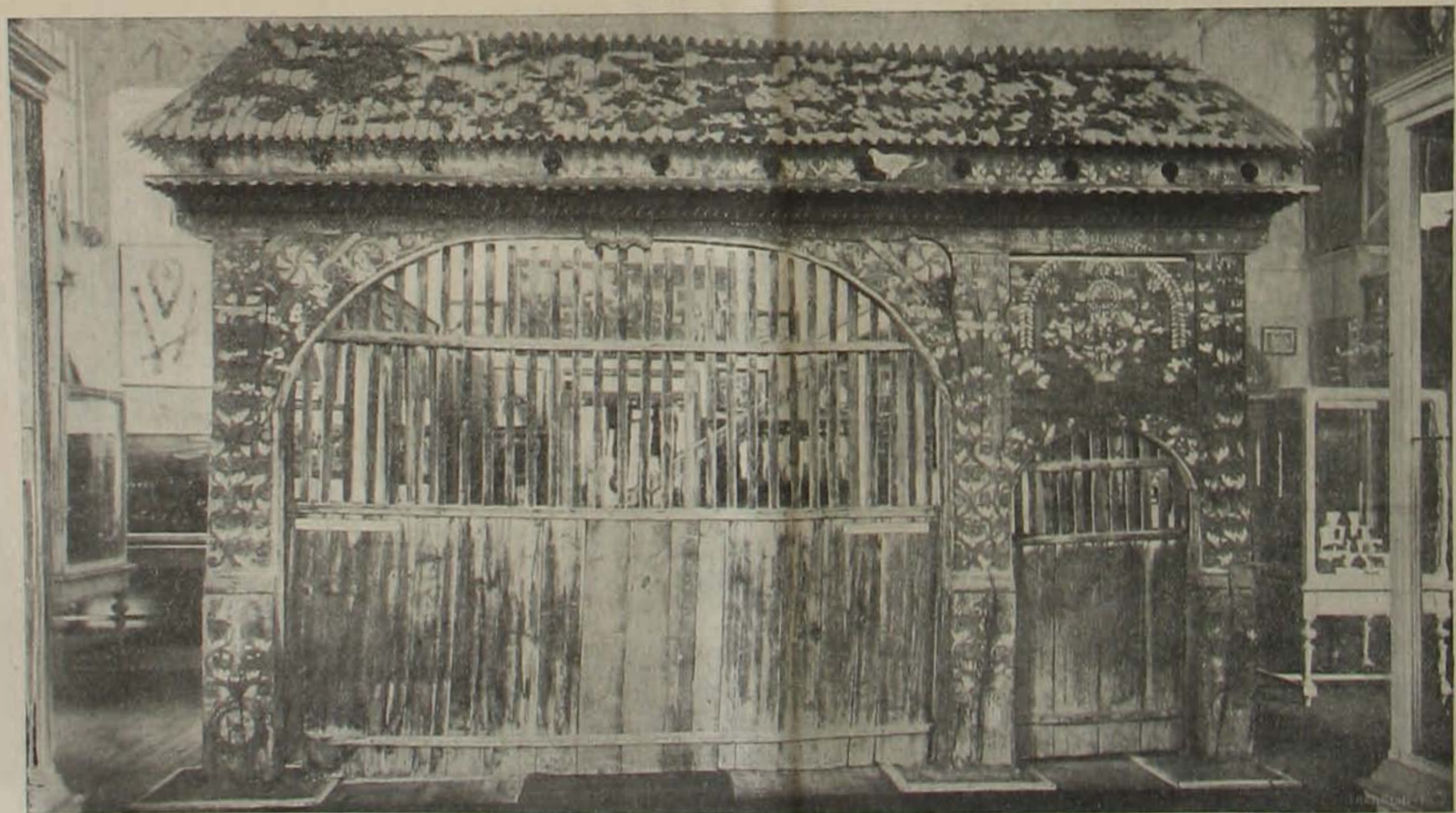
— Jancsi fiam, hát ruba volt azon a bácsin?

— Hogyne, volt bizony — felelte esodálkozó szemekkel a gyermek.

— Ilyen kis esizmája volt, mint a bácsinak — toldotta meg a középső, a járőrvezető laba felé bökve — és még kicsi piros inge is volt!

— Hogy mondtad, fiam, kis esizmája és kicsi piros inge?

— Igen, igen bácsi, az volt — bizonykodott az apróság.

A Néprajzi Múzeum új gyűjteményel. — Udvarhelyi galamb-bogor udgykapu.

— Hát itt valakinek van-e olyan piros inge, mint annak a bácsinak volt, vagy nálatok odahaza van olyan piros ing?

— Apámnak nincs olyan kis csizmája, meg piros inge — válaszolta a gyermek.

— Hát hol volt a piros inge, a kezében, vagy a zsebében?

— Nem, a nyakában volt — emlékezett most már a nagyobbik is.

A járőrvezető elgondolkozott, aztán mosolyogva szétosztogatta a czukorkákat a gyermekek között s bazarokozta őket. Szó nélkül felszereltek újra s kiléptek az utcára. A járőrvezetőn meglátszik, hogy törli az esztét. A másodosondőr megszólal:

— No nem sokat beszélt a czukor, amit mondott is, nincs benne köszönet.

A járőrvezető mintha nem is hallaná, maga elé meredve szótlanul megy s egyszerre megáll.

— Igyekezünk pajtás, esteledik nemsokára s én az ügygyel ma készen akarok lenni.

A másodosondőr ránézett, megcsóválta a fejét s tekintetében világosan ki volt fejezve, hogy a járőrvezetője merész vállaiban nem bizik.

Szótlanul mentek a tett színhelyére, a Galambosék házáig, ahol most a bekötött fejű, gyógyuló fiatal menyecske fogadta őket.

A járőrvezető illendően köszönve, hogyléte felől kérdezősködött s azután szépen ráterelte a beszélgetést a lakodalomra.

— Hallom, Örzse asszony, hogy uri emberek is voltak a lakodalmán.

— Itt, csendőr ur, bizony nem volt tudtommal egy sem. Földmives, gazda-ember volt itt csak.

— Már pedig én hallottam, hogy uriruhás, cipős, nyakkendő ember is volt a mulatságon.

— Hát persze — nevette el magát a menyecske — az Amerikás Gyuri, a Kengyelék Gyurkájá, az nem huz csizmát, mióta világot látott; az bizony vasalt ingben, urasan volt öltözve.

— Na látja és piros nyakkendője is volt, ahogy hallottam.

— Azaz, várjunk csak, itt sem volt akkor — szólt bele izgatottan, nem palástolt meglepetéssel a fiatal menyecske — de hát mit akar vele csendőr ur, hogy úgy számon tartja?

A járőrvezető felcsillanó szemmel sodorgatta a bajuszát, látva, hogy jó nyomon jár.

— No, no, csak úgy mondom, mert hát a lakodalmi mulatsághoz a pisztolyból ő lött és magát ő lötte meg. Ne tagadja, ugy-e így volt? De hát értom, rokon is, meg aztán a golyó is kiméletes volt, hát titkolta mindenki. A fiatal asszony sirva fakadt.

A járőrvezető elköszönt és megindultak a Kengyelék portájá felé. Amint a kapun kívül voltak, diadalmas hangon szólta oda járőrtársának.

— No komám, most már érted, hogy mi volt a gyermekeknek kis csizma? hát a cipő. A kicsi piros ing, meg a nyakkendő. Ugy-e, hogy jól beszélt a czukorka, csak érteni kell hozzá!

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Milyen volt a newyorki rendőrség régen.

Hogy milyen most a newyorki rendőrség, azt a legutóbbi rendőrségi-gyilkossággal vegyesbotrányok eléggé mutatják. De úgy látszik itt igaza van a közmondás-

nak, hogy az alma nem esik messze a fájától, mert a régi newyorki rendőrség sem volt sokkal különb. Ha az ember számba veszi a newyorki policzia legkezdetlegesebb állapotát is az első hollandi település idejéből, több, mint kétszázötven esztendő multról lehet beszélni. Bizonyos azonban, hogy a szigorúbb törvényelemirő csupán 1844-től kezdődően számítja a newyorki tulajdonképpen való rendőrségi intézményt, bár végső elemzésében a jó öreg Peter Stuyvesant kormányzó baktergárdája is rendőrség volt.

A legrégebb hollandi krónikák szerint az egykori Newyorkban, (melyet akkor Nieuw Amsterdammak hívtak) már volt rendőrségi intézmény. Egyetlen emberből állott ekkor, 1624-ben a policzia és az egy rendőr patrouillirozott a településen. Scout Fiscal volt a neve és egy személyben ő volt a bíró és az — államügyész. Kétszázhetven települő lakott akkor Battery-nél, a Manhattan-sziget csúcánál, de minthogy valamennyi rendszertető ember volt, megtette nekik egy szál rendőr is.

A polgároknak ez a rendszertete rövid ideig tartott, mert már 1632-ben rendőrségi bürtönt is állított fel Wonten van Iwiller kormányzó, és gondoskodott kalodáról, deresről, sőt akasztófáról is. Kevés volt a törvény Nieuw-Amsterdamban, de a mi volt, azt szigorúan megtartották. Így például, a ki Isten nevét ok nélkül vette ajkára, ha első ízben találtatott ebben a bűnben, tíz talért fizetett vagy tiznapri áristomot kapott; másodsorra megkészsereződött, barmadsorra pedig megháromszorozódott a büntetés nagysága. Ha az ember leitta magát, illetve ha valakit részegen találtak, húsz vagy ötven talérra, vagy ennek megfelelő elzárásra ítélték; volt akkortájt másfajta büntetés is: az, hogy a bűnöst a nadrágszíjánál fogva kötötték föl és úgy lógatták jódarabig a levegőben. Ügyvéd még akkor nem volt s a vádlottnak önmagának kellett védenie magát. Ilyenek voltak a rendőrségi viszonyok a régi Newyorkban, a mikor még Nieuw-Amsterdam volt a neve, és a mikor a város falán (Wall) túl — a bonnet a Wall Streetnek, a mostani amerikai metropolisnak a neve származik — vadon volt, a melyben indiánusok tanyáztak.

Elérkezett végre az energikus Peter Stuyvesant kormányzójának kora. 1654-ben szervezte Stuyvesant a Rattle Watch-ot, az éjjeli őreket, kiknek a fegyvere egy fadarú volt. Hat ember volt a létszámuk és két esztendővel a szervezésük után már — fizetést is kaptak. Ebből tehát az következik, hogy az első két esztendőben nem volt fizetésük. Hogy ezalatt miből éltek, arról nem szól a krónika. A város nagybodásával nagybodott a rendőrség száma is és 1674-ben már négy káplárság állott fönn, mindegyikben hét ember volt és a rendőrség bétszázötven dollárral szerepelt a város költségvetésében. Ebben az időben tették az első kísérletet az uniformissal. Egyelőre csak négy ember viselte a formaruhát, a melynek kabátján rajta volt a városi ezimer is. Ezeket a formaruhás rendőröket Bellmennek hívták.

1731-ben állították föl az első rendőri őrséget a Broad-Street és Wall-Street sarkán és ott is maradt mindegy hatven esztendeig a rendőrségi középpont, a melynek barminceztagu személyzete volt. A tizennyolczadik század hatvanas éveiben katonai felügyelet alatt állott a város, a rendőrség tehát nem teljesített szolgálatot. Nem is esik róluk ezután említés a krónikákban, csak 1800-ban. Rohamosan fejlődött ekkorra a város, lépést kellett tehát vele tartani a rendőrségnek is. Ekkor már 70 rendőr volt két kapitány és két had-

HA KÖHÖG, HASZNÁLJON AZONNAL
HURUTPASZTILLÁT!!

mely a legmakacsabb köhögést is azonnal elmulasztja. 1 doboz 50 fill.
3 doboz 1 K 20 f. Kapható mindenütt. Készíti Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykőrösön.

Reuma, csúf, kövénny, mindennemű megfázástól erős
feljárnak passzori használata után megszűntet a Gerő-féle
MENTHOL REUMASZESZ

Ára 1 kor., 3 üveg 2 K 50 fill. Készíti Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykőrösön.

nagy vezetése alatt, s a városi költségvetés huszezer dollárral emlékezett meg róluk. 1838-ig a közrendőr 87 centet, a hadnagy 1 dollár 75 centet, a kapitány 2 dollár 25 centet kapott egy — éjszakára. Tudni kell ugyanis, hogy a rendőröknek ekkor csak éjjel volt dolga, nappal mehetett ki-ki vissza a kaptafához, ha akarta; a rendőrségi szolgálat csak olyan mellékfoglalkozásféle volt. A tizenkilencedik század harminczas éveinek közepén már — sztrájkoltak is a rendőrök, még pedig fizetésemelés miatt. Meg is kapták.

A XIX. század elején kezdődött meg a newyorki rendőrség uniformálása. 1844-re tehető a new-yorki rendőrség tökéletes átalakítása és ebből az újjászervezett rendőrségből lett tulajdougép a mai. Matrell bíró dolgozta ki angol minta után egy metropolisba illő rendőrség tervét. E szerint a rendőrség kilencszáz tagból állott egy rendőrfő alatt — az első Matrell volt — és tizenhét körületbe osztották be őket. Minden körületnek megvolt a maga Station House-a, kapitánya és sergentyjei. Tizenhárom esztendővel később Manhattan, Westchester, Kings és Richmond rendőrségét egybeolvasztották és béttagu bizottság alá helyezték. Épen ebben az időben kezdődött meg a bandák, a gang-ek garázdálkodása, és ezeknek a letörésére kicsinynek és gyengének bizonyult a rendőrség. Az 1857-ik év a gangek garázdálkodása révén egyik legsötétebb fejezete New-York történetének, és nem kevésbé szegyenletes az 1863-ik év az utca barcaival és utonállásaival. A rendőrség óriás munkát végzett, a mit az is bizonyít, hogy 1863-ban 81,134 letartóztatásról számolt be.

1870-ben New-York városa városi rendőrséget szervezett, a melyet négytagu bizottság kormányzott. Később kéttagú lett a bizottság, majd ezt is eltörölték és így lépett életbe a rendőrség vezetésének mai formája, a melyben (akkor) egy rendőrkommisszárius és két deputy kommisszárius volt. A kommisszárius a rendőrség feje, a ki alatt manapság 10,000 rendőr áll. Utána jönnek a deputyk, — mostanság négy — a borough-felügyelők, a kerületi felügyelők, kapitányok, hadnagyok. Az első deputy-felügyelő a rendőrségi departement gondnoka, a második a személyi ügyeket, a harmadik a fegyelmi ügyeket intézi, a negyedik pedig a titkos rendőrség feje.

KÉPEINKHEZ.

A Néprajzi Múzeum új gyűjteményei.

A Nemzeti Múzeum néprajzi osztályában, a mely a városligeti Iparcsarnok helyiségeiben van elhelyezve, pár héttel ezelőtt nyitották meg az újabban feldolgozott gyűjtemények kiállítását. Ezek között első helyet foglal el gróf Zichy Jenőnek az a gyűjteménye, a melyet az ősmagyarok utáni kutatás és utazgatás közben Kaukázusból, Bocharából és Szamarkándból, majd később a khina-japáni expedíciója alkalmával hozott.

Maga ez a gyűjtemény egy hatalmas szobát tölt be. S közülök, a kaukázusi népek ősfoglalkozásához tartozó munkaeszközökön, az ottani háziipar termékein stb.-n kívül egy remek japán fegyvergyűjtemény ragadja meg leginkább a szemlélő figyelmét. A japán fegyverkezés minden stádiumából van ebben egy-egy pár és számos olyan különlegesség is akad közte, a mely az európai többi múzeumokban alig található fel.

Ugyancsak érdemes a megtekintésre a Flesch Aladár volt yokohamai főkonzul gyűjteménye, a mely leginkább

japán, keletindiai és perzsa templomi felszereléseket és iparművészeti tárgyakat foglal magában.

Legújabb kincse azonban a múzeumnak a Beck Fülöp. Kairóban élő hazánkfia ajándékából való 20 darab teljesen ép múmia, a mely valóságos meglepetés a látogatók számára. A pharaók birodalmának minden korszakát képviselik ezek a múmiák s részben fakoporsóikban, részben kibontva láthatók.

Ugyancsak az újabb gyűjtemények közül valók a kelet-indiai iparművészet tárgyai, a gold nép mágusainak, a sámánoknak bemutatásai, az éjszakai vidékek vadászatainak több plasztikus modellje, a halkáni népek etnografiájára vonatkozó gyűjtemény és az újabbkeletű-magyar néprajzi kutatások másfélévi szerzeménye.

Tájékoztatásul, a jelen számunkban közölt képeken, bemutatunk egyes felvételeket az említett újabb gyűjtemények csoportos összeállításáról. Ezenfelül a fővárosban megforduló olvasóinknak tanulságos, hasznos és szórakoztató időtöltésül ajánljuk a Néprajzi Múzeum megtekintését is.

HIREK.

November 1. A folyó évi novemberi kinevezés a m. kir. csendőrségnél, a tisztii alosztályok szaporítása következtében — a mint az lapunk mai számának hivatalos részében látható — az ezredesi rendfokozat kivételével, minden rendfokozatban oly kedvező volt, hogy hasonló 1895 óta nem volt; 1 ezredest, 4 őrnagyot, 4 századosot, 13 főhadnagyot, 20 hadnagyot, 22 zászlóst, 2 főhadnagy-számvivőt, 1 hadnagy-számvivőt és 1 számvivő-tiszthelyetteset emelve magasabb rendfokozatba, 68 várományosnak hozta meg a várva-várt örömet, a kiknek örömeiben mi is osztozva, ahhoz öszintén gratulálunk.

Járőrök megtám dtatása. László András és Binda Gusztáv tályai őrsbeli csendőrökhől állott nyomozó járőrt Tóth János tályai lakos, gyanúsított egyén október 31-én kikérdés közben forgópisztolylyal megtámadta és Binda csendőrt, annak fejét kövel beverve, súlyosan megsebesítette. Binda csendőr támadója ellen annak rögtöni halálával végződő löfegyvert használt.

Vlád Mihály csendőr és Kelemen Pál próbacsendőrből állott felsőurikányi őrsbeli járőrt, október 28-án Felsőurikány községben Fógás Demeter jublopással vádolt egyén elővezetése közben, a vádolt és annak hozzátartozói, számszerint négyen megtámadták, a járőr tagjait megragadták, miközben Fógás Demeter Vlád Mihály csendőr jobb kezét egy a tüszőjéből előrántott késsel meg is vágta. Kelemen próbacsendőr látva a támadó által átnyalábolva tartott járőrvezetője szorult helyzetét, annak segélyére sietve, Fógás Demeter ellen egy eredménytelen lövést intézett, mire az a járőrvezetőt elengedve, a próbacsendőrt támadta meg, ki egy most már jól irányzott lövéssel azt halálisan megsebesítette. Az eredménynyel járt fegyverbasználat után Fógás Demeter hozzátartozói Kelemen pró bacsendőrt megtámadva veszélyesen fenyegették, mire a próbacsendőr az őt torokon ragadó Fógás Tanaszia ellen előbb szuronyt, majd, midőn az a támadást tovább folytatta, löfegyvert használt, a núnak következtében az szintén halálos sérülést szenvedett.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ujfajta lincselés. A lincselések krónikája egy új, eladdig még egyedül álló esettel szaporodott. Azt valamennyien jól tudjuk, hogy a lincselés terén kifoghatatlan az amerikaiak találékonyasága. Mindig új ötlettel szaporítják a lincselések lefolyását, igyekeznek lehetőleg bosszúra nyújtani a lámpavasra húzott néger szenvedéseit, egy szóval roppant emberséges, roppant kulturált módon viselkednek. Cheyenneben azonban olyasvalami történt, a mit voltaképpen kómikumnak kellene nevezni, ha nem egy ember tragikus baláljáról, kegyetlen megöletéséről lenne szó. Rawlins városában egy Wigfall nevű néger betört a 71 éves Mrs. Higgins lakásába. Lopni akart, az öreg asszony elkeseredetten védekezett, a néger megütötte és elszaladt. Az öreg asszony fellármázta a szomszédokat, a sheriff a szökevény üldözésére sietett és sikerült is neki a néger Fort State közelében elcsipni. A néger a rawlinsi megyei börtönbe vitték. A város lakói azonban körülfojták a börtönt és olyan fenyegető magatartást tanusítottak, hogy a sheriff meg akarván menteni a néger a lincshalál elől, éjnek idején átszállította a cheyennei állami börtönbe. Az ember joggal azt bihetné, hogy az állami börtönben még egy néger is biztonságban lehet. De nem ám Amerikában. Reggel a fegyenczek — szám szerint báromszázan — ép szép sorban a kefegyárba akartak menni dolgozni, a mikor meghallották, hogy az éjszaka valamilyen néger tettek az egyik czellába. Néhány perczig haditanácsot tartottak, azután meghozták az egyik őrt, elvették tőle a kulcsokat, kinyitották a néger czelláját és munkához láttak. A néger, a ki már sejtette, hogy mi vár rá, letérdepelt és úgy könyörgött jajeszékelve, hogy ne bántásák. A fegyenczeket annyira meghatolta a néger sirása, hogy azt nem tudták tovább elhallgatni. Hamar kötelet tettek tehat a nyakára, a kötl másik végét a mennyezet egyik gerendájára erősítették — és a hóhérmunka be volt fejezve. A lincselés után újra szépen sorba állottak és mintha misem történt volna, a kulcsokat átadták az őrnök és mentek a kefegyárba dolgozni. A szegény négerrel igazán el lehet mondani, hogy csöbörből vödörbe esett.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldjenek.

Tisza. Csak a csendőrkerületi parancsnokság mondhatja meg M. L. csendőr. 1913 márcz. 1-től kezdve évenként 2—2 ezred Javadalmazás a közös hadseregével egyenlő.

K. D. Nem.

Lébi Béla csendőr. 12 évi tényleges szolgálat után igen. Kérje szolgálati uton.

Sz. S. csendőr. Nem.

77. Nem.

Felsővidék. Még nem lépett életbe. Kérdései tárgyaltalanok.

Fiatal. Még nem tudjunk.

Nős csendőr. 1. Nem jár. 2. A költségvetési törvény megszavazásától függ.

Révész. A kaszinó nem nyilvános helyiség; nem járhat el.

7777. A nősülési egedély megadása csak a kerületi parancsnokságtól függ. Ha kerületénél önnél idősebb csendőrök előjegyezve nincsenek azt hisszük, hogy kérelme eredményes lehet.

Vitakozók. 1. Nem számítják be. 2. Nem veszik vissza.

S. J. 1. Kötelezőjét visszakérheti. 2. a) A bíróság felfogásától függ. b) lopás büntette. 3. Beszámítják.

Nagybúnya. Erőszakos nemi közöszlős.

Arad hegyalja. 1. Nincs komoly alapja. 2. Még nincs eldöntve.

Leonidász. A visszavételre nincs remény.

Fogaras. A m. kir. honvédelmi miniszterhez kérvény nyújtható be. Mellékletek nem szükségesek.

1888. B. 1. Az utmesteri tanfolyamok be vannak szüntetve. 2. A kerület viszonyaitól függ.

K. J. 1. Nem pályázhatik. 2. Fegyvergyakorlatok alkalmával azon rendfokozat szerinti illetékben részesül, melyet a csendőrséghez való átlépésekor visolt.

Tintanyaló. 1. Ha nyilvános iskolában tette le a vizsgát, akkor igen. 2. A második polgári osztály bizonyítványa szükséges.

K. D. A takarodón túl két órával ki maradhat.

D. M. A három évre szóló kötelezettség igenis érvényes.

Dunamenti csendőr. Miután a szolgálat érdeke követeli — köteles.

1879. Köteles.

Cs. J. 539. Ily kérdések eldöntésére nem érezzük magunkat hivatottnak. Forduljon az óra az előljáró szárnyparancsnoksághoz.

1912. P. Nem kell levenni.

M. B. Ha eszközt lop el az illető, úgy közönséges lopás; ha ellenben terméket lop el, úgy mezőrendőri kihágás esete forog fenn.

1912. S. K. Nincs igénye.

Szorgalmas csendőr. 1. Meggyőzésétől függ. 2. Ha a megszakítás nem önhibájából történt, úgy a felülvizsgálat alkalmával kérheti a beszámítást.

Háttérben. 1. Kérje külön. 2—3. Fényképes igazolványra nincs igénye. 4. Magánúton erre a vizsgára nem lehet elkészülni.

M. Még nem tudjuk.

Ibolya. Igen.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12.

— Telefon 153 44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétel és eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1 Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2 Oly takarékbetétek után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem kéri, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki Intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézvények és csekkek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Veszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket

HIVATALOS RÉSZ.

Örsfelállítás.

A m. kir. II. számú csendőrkerület pancsovai szárnyának területén Bárányoson és az orsovai szárny területén Alsólupkón, 1912 október 1-ével; továbbá

a m. kir. VII. számú csendőrkerület marosvásárhelyi szárnyának területén Bisztrapatakon, 1912 szeptember 1-ével és a nagyszebeni szárny területén Szászsebesen 1912 október 15-ével örs állíttatott fel.

Örsáthelyezés.

A m. kir. III. számú csendőrkerületben 1912 október 1-ével a tasi örs Szalkszentmártonba, a miskei örs Homokmégyre; továbbá

a m. kir. IV. számú csendőrkerületben az uzsoki örs Hajasdra; végül

a m. kir. VIII. számú csendőrkerületben a nagyürgödi örs. 1912 október 16-ával Váradlessre helyeztetett át.

Különítmény felállítás.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület rimaszombati szárnyának területén Murányalján, 1912 október 4-én; a m. kir. VII. számú csendőrkerület csikszeredai szárnyának területén Gyilkostón pedig 1912 szeptember 20-án különítmény állíttatott fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1912. évi október hó 29-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával 1912. évi november hó 1-ével legkegyelmesebben *kinevezni* méltóztatott:

a tábornoki karban:

vészérőrnagygyá:

a következő ezredest:

tolcsvai Nagy Gábort, (rang: 1912 október 29.) a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének helyettesét; továbbá

a m. kir. csendőrség állományában:

alezredesekké:

1912 november 1-ei ranggal:

a következő őrnagyokat:

Szányi Árpádot, (1. rangszám) és
Báró Gyulát, (2. ") a IV.,
tordnai Sándor Lászlót, (3. ") a II. és
Spalla Aurélt, (4. ") a VII. számú

csendőrkerület állományában;

őrnagyokká:

1912 november 1-ei ranggal:

a következő századosokat:

Reschner Györgyöt, (1. rangszám) a VII.,
Burján Endrét, (2. ") a VI.,
felső-úsguthi Körtvélyessy Árpádot, (3. ") a II. és
Imreh Ferenczet, (4. ") a VII.

számu csendőrkerület állományában;

századosokká:

1912 november 1-ei ranggal:

a következő főbadnagyokat:

Kovács Odónt, (1. rangszám) a II.,
Stenszky Lajost, (2. ") az I.,
Fischer Józsefet, (3. ") a II.,
Hubaffy Mihályt, (4. ") és
Herkély Gyulát, (5. ") a VIII.,
Lenert Józsefet, (6. ") az I.,
Rusz Jánost, (7. ") a II.,
Soltész Imrét, (8. ") és
Lábady Kálmánt, (9. ") a IV.,
Schönherr Károlyt, (11. ") a VIII.,
Zselyonka Józsefet, (12. ") a VII.,
Schill Ferenczet, (13. ") az V. és
Pifát Oszkárt, (14. ") a VII. sz. csendőr-
kerület állományában;

főhadnagyokká:

1912 november 1-ei ranggal:

a következő hadnagyokat:

Pajor Tamást, (1. rangszám) az I.,
Hubay Győzöt, (2. ") a IV.,
pujoni Pataky Károlyt, (3. ") a III.,
Tóth Kálmán Andrást, (4. ") a VI.,
Baresay Árpádot, (5. ") az I.,
Demel Károlyt, (6. ") a II.,
Szmazenka Ervint, (7. ") az I.,
wehrfesti Armandola Vladimirt, (8. ") a III.,
dr. Konkoly Ivánt, (9. ") a IV.,
Szinte Gábort, (10. ") az I.,
Zsakó Józsefet, (11. ") a IV.,
Boros Lajost, (12. ") a VI.,
Erdélyi Rikárdot, (13. ") a II.,
Marsalek Jánost, (14. ") a VII.,
Földvárszky Pált, (15. ") az V.,
Somogyi Mihályt, (16. ") és
Löcherer Andort, (17. ") a IV.,
Todorcsk Lajost, (18. ") a II.,
Gernyeszgi Oszkárt, (19. ") a VII.,
Fonyó Lászlót, (20. ") a VI.

számu csendőrkerület állományában;

hadnagyokká:

1912 november 1-ei ranggal:

a következő zászlósokat:

Gergely Endrét, (1. rangszám) a II. és
Tóth Kálmánt, (2. ") a VII. számú csendőr-
kerület állományában; továbbá
(Szekeres Dezső, VII. számú csendőrkerületbeli zászlós rangjának fenntartása mellett):

Bertalanffy Dezsőt, (4. rangszám) a VI.,
Richmovszky Oszkárt, (5. ") a IV.,

herteleni és vívdornyalaki
Herteleny Ignácot, (6. ") a VI.,

Knauz Gyulát, (7. ") az V.,
Hell Miksát, (8. ") a II.,

Csederla Dezsőt, (9. ") az V.,
Szudárovich Bélát, (13. ") a VII.,

Reschner Győzöt, (14. ") az I.,
dr. Hilberth Gyulát, (15. ") a VI.,

Kriston Györgyöt, (16. ") a IV.,
Szabados Kálmánt, (17. ") a III.,

Uhlig Lászlót, (18. ") a VI.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. - Minden hangszerről külön-külön árjegyzék terendő

Cseresnyős Aladárt,	(19. rangszám) az I.,
Hazai Elemért,	(20. ") a VIII.,
Csürös Gyulát,	(21. ") az V.,
Isóó Jenőt,	(22. ") a IV.,
Gábor Pétert,	(23. ") és
De-metrovics Dezsőt,	(24. ") a VIII.,
Wagner Bélát,	(25. ") az V. és
Dezső Sándort,	(26. ") a VII. sz.

csendőrkerület állományában;

százados-számvivőkké:

1912 november 1-ői ranggal:

a következő főhadnagy-számvivőket:

Kuhn Ottót, (1. rangszám) a IV. és
Halamka Ferenczet. (2. ") a VII. sz. csendőr-
kerület állományában;

főhadnagy-számvivővé:

(Sztempák István, II. számú csendőrkerületbeli had-
nagy-számvivő rangjának fentartása mellett);

Ambrus Gyula hadnagy-számvivőt. (3. rangszám) a
III. számú csendőrkerület állományában;

hadnagy-számvivővé:

Végh Kálmán számvivő tiszthelyettest, (1. rangszám)
a VII. számú csendőrkerület állományában.

Kinevezettek:

1912 november 1-ével:

Szanyi Árpád,
Bárá Gyula IV. és

Spalla Aurél VII. számú csendőrkerületbeli alezre-
dek csendőrkerületi parancsnokhelyettesekké; ugyanazon
nappal:

Reschner György őrnagy, a VII. számú csendőrkerület
Marosvásárhelyre kiküldött törzstisztjévé;

Burján Endre VI.

felső-úsguthi Körtvélyessy Árpád II., végül

Imre Ferencz VII. számú csendőrkerületbeli őrna-
gyok, kerületeiknél másodtörzstisztekké.

Áthelyezettek:

1912 november 1-ével:

Szabó Lajos, V. számú csendőrkerületbeli járásör-
mester, losonezi járásparancsnok, hasonló minőségben a
IV. számú csendőrkerülethez: Feledre;

Nyusál Ambrus, IV. számú csendőrkerületbeli járás-
ormester, feledi járásparancsnok hasonló minőségben az
V. számú csendőrkerülethez: Losoncra.

Várakozási illetékekkel szabadságoltatott:

Bacsoni György, I. számú csendőrkerületbeli járásör-
mester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint jelen-
leg szolgálatképtelen, 1912. évi november hó 1-étől
számítandó egy évre.

Viláasztott lakhelye: Mádéfalva (Udvarhely vármegye).

Katonai szolgálatteljesítéssel elláttattak:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálatteljesítéssel el-
láttattott:

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Szendrői Lajos őrmester, 1912 október 2-án.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálatteljesítéssel el-
láttattott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Stierl György csendőr, 1912 október 10-én. Fülöp
Péter csendőr, 1912 október 13-án és Fabich Frigyes
őrsvezető ez. őrmester, 1912 október 21-én;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Solyomossy József csendőr ez. őrmester, 1912 október
3-án, Szilágyi Miklós és Kürthy Elek csendőr ez. ör-
mesterek, 1912 október 4-én, Zajzon János őrmester,
Barabás István, Szerző Gábor, Vadász János, Vass Jó-
zsef, Golyán József és Hunyadi György őrsvezető ez.
őrmesterek, Mariska György, Binszki István, Hegedüs
Mihály, Kustján Mihály, Dégi Péter és Dócs József
csendőr ez. őrmesterek, Harsányi Károly csendőr, 1912
október 15-én, Astileán Dániel, Őcsödi Gábor őrsvezető
ez. őrmesterek, Kovács István V., Kiss Albert csendőr
ez. őrmesterek, 1912 október 6-án, Biró Barnabás,
csendőr ez. őrmester, 1912 október 8-án, Veres János
őrsvezető ez. őrmester, 1912 október 15-én és Hegyközi
György őrsvezető ez. őrmester, 1912 október 18-án.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Bús Antal, Bodó Pál és Podor Illés csendőrök 3—3
darab; továbbá Kucsera János őrsvezető ez. őrmester,
Jánosi Gál, Szlivka Károly csendőr ez. őrmesterek és
Sági István csendőr 2—2 darab 10 koronás aranyból
álló lovaglási jutalomdíjban részesítettek.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Sándor Gábor őrsvezető ez. őrmester és Kiss P. Elek
csendőr 3—3, Bloier Rezső járásormester, Vincze János,
Nyíri Lajos csendőr ez. őrmesterek, Bali Imre és Köllő
Péter csendőrök 2—2, végül Lázár Kálmán 1 db. 10
koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesít-
ettek.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Liszt Ferencz-tér 9. szám.

A *Csendőrségi Rendeleti Közlöny*, egyes számainak gyűjtésére
szolgáló fedéltáblát szíves figyelmébe ajánljuk. — Ára 50 fillér.
Finom minőségű téli kesztyűk, hősapkák, nemkülönböztetve minden-
kívánatra választás céljából szívesen küldünk. Bármilyen cikket
a legnagyobb készséggel beszerzünk és megküldjük.

**Könyvnyomda,
könyv-, papir- és
írószer-kereske-
dés, a magyar kir-
csendőrségi hiva-
talos nyomtatvá-
nyok legnagyobb
raktára.**